

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 6. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru
št. 100.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baum-
gartnerja.

JUTRO

Ponedeljska izdaja

Ponedeljska izdaja „Jutra“ izdaja
vsak ponedeljek jutraj. — Na-
roča se posebej in velja po pošti
prejemana Din 4.-, po raznašal-
cih dostavljena Din 5.- mesečno.
Uredništvo:
Ljubljana: Knafljeva ulica 6. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Gosposka ulica 11. Telefon
št. 2440.
Celje: Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglaš po
tarifi.

Balkanski narodi v plemeniti sportni borbi

Na velikem sokolskem stadionu v Maksimiru so se včeraj v navzočnosti nad 20.000 gledalcev pričela lahkoatletska tekmovanja balkanskih narodov — Po prvem dnevu vodi Grčija pred Jugoslavijo

Zagreb, 26. avgusta. Za Zagreb je danes nepočil veliki dan. Pričele so se s prvimi tekmovanji V. balkanske igre, gotovo največja sportna prireditev, ki smo jo do sedaj imeli v naši državi. Že na zunaj je Zagreb kazal svečano lice. Vse hiše so raz-
obesile zastave. Dež je ponoči precej ubla-
žil vročino. Danes je bilo ves dan oblačno,
tako da se je mnogo izletnikov in kopal-
cev, ki bi sicer krenili v drugo smer, odlo-
čilo posetiti veliki stadion v Maksimiru.
Predprodaja vstopnic je zelo dobro uspe-
la. Takoj po 14. uri so začele velike množice
z različni privlačnimi sredstvi hiteti na kraj
velike sportne prireditve. Ob pričetku Bal-
kanskih iger je bilo na stadionu

nad 20.000 gledalcev
ki so z navdušenjem in zanimanjem pri-
sostvovali veliki sportni manifestaciji, nato
pa posameznim tekmovanjem. Kako veliko
zanimanje je vladalo za to prireditev, priča
dejstvo, da je prišlo v Zagreb preko 50

Ive Krevs
eden naših najboljših tekačev na dolge pro-
ge. Včeraj bil moral teči na 800 m. Ker pa
je bil prepozno obveščen, ni odstopoval v Za-
greb ter bo svoje sposobnosti pokazal pri-
hodnjo soboto in nedeljo na 1500 in 5000 m.
novinarjev ne samo iz Jugoslavije, temveč
tudi iz inozemstva, zlasti iz Bolgarije, Ru-
munije, Turčije, Albanije, dalje iz Avstri-
je, Madžarske in Nemčije, eden pa celo iz

Slovesna otvoritev

V navzočnosti večtisočglave množice je kraljev zastopnik otvoril V. balkanske igre

Glavni program današnjega dne pa se
je vršil popoldne na velikem sokolskem
stadionu v Maksimiru. Z majhno zamudo
se je pričela otvoritev Balkanskih iger. Im-
pozanten je bil pogled na zapadno tribuno,
kjer je bila kraljeva loža. V tej loži so
se zbrali

mnogi odličniki
med njimi minister za telesno vzgojo dr.
Andjelinič, minister za trgovino in indu-
strijo Demetrio, armijski general Marč,
general Bodi, načelnik banske uprave Ben-
zon kot zastopnik bana, načelnik Šnelzer
kot zastopnik prometnega ministra, v ime-
nu Sokola kraljevine Jugoslavije dr. Ga-
vrancič in Paunković, dalje konzuli balkan-
skih držav, prof. Bučar v imenu mednarod-
nega olimpijskega odbora, podnačelnik me-
sta Pavlina, vodje tujih delegacij, predse-
dnik balkanskega odbora dr. Rinopolos, taj-
nik Yorgopolos in mnogi drugi.

Zastopnik Nj. Vel. kralja
Točno ob 15.20 je prisel odposlanec
visokega pokrovitelja Nj. Vel. kralja, bri-
gadni konjeniški general Dodič z gospo.
Tako, ko se je prikazal v loži, so začeli
prihajati olimpijski borci na igrišče. God-
ba je zaigrala koračnico. Na čelu povorke
je stopal zvezni kapitan naše reprezentan-
ce Boranič, za njim so pa Jugoslovenci nesli
olimpijsko zastavo. Nato so se razvrstili

Buenos Airesa. Že popoldne je otvoril pro-
gram Balkanskih iger

svečan občni zbor medbalkanskega komiteja

Ob 11. popoldne se je vršil v posvetoval-
nici banske uprave medbalkanski sportni
kongres, ki spada v okvir balkanskih iger,
ki se vršijo pod pokroviteljstvom kralja
Aleksandra, častnim predsedništvom mini-
stra za telesno vzgojo dr. Andjeliniča in
članov častnega komiteja jugoslovenskega
zunanjega ministra Bogoljuba Levčiča, tur-
škega poslanika Ali Hajdar bega, grškega
poslanika Leona Melasa, ki je bil osebno
navzoč, rumunskega poslanika Guraneca,
albanskega poslanika Raufa Fica, bolgarske-
ga poslanika Kjusevanova, bana savske ba-
novine dr. Peroviča, armijskega generala
Mariča, predsednika SSS in predsednika
Jugoslovenskega olimpijskega odbora dr.
Hadžija ter zagrebškega župana dr. Krbe-
ka. Kongresu so prisostvovali

odposlanci balkanskih lahkoatletskih federacij

in sicer za Albanijo dr. Samin in Shala,
za Bolgarijo narodni poslanec in predse-
dnik vsesportne bolgarske federacije Ivanov
in predsednik olimpijskega odbora Kačev,
za Grčijo predsednik grške sportne fede-
racije, podtajnik v finančnem ministru in
predsednik interbalkanskega komiteja
dr. Rinopolos ter generalni tajnik grške
lahkoatletske federacije in tajnik interbal-
kanskega komiteja Yorgopolos, za Rumuni-
jo odposlanec rumunske vlade in generalni
nadzornik za telesno vzgojo dr. Boerescu,
za Turčijo Tevik bej in predsednik saveza
sportnih zvez v Pirhanidi, za Jugoslavijo
predsednik JLAS in glavnega odbora bal-
kanskih iger g. Veljko Ugrinič ter prvi
tajnik zveze in tajnik glavnega odbora
Zoravko Francič. Interbalkanski komite
je nazivna instanca za organizacijo bal-
kanskih iger.

Balkanski sportni kongres

so počastili s svojo navzočnostjo minister
dr. Andjelinič, komendant mesta gene-
ral Bodi, dr. Benzon kot zastopnik bana,
podžupan Pavlina in senator Šarič, zastop-
nika SKJ Paunković in dr. Gavrančič, pod-
ban dr. Hadži itd.

Kongres je otvoril predsednik glavnega
odbora Balkanskih iger g. Ugrinič, ki pa
je predal predsedstvo dr. Rinopolosu, ki je
kot predsednik interbalkanskega komiteja
v francoskem jeziku pozdravil vse navzoč-
ne, nakar je minister Andjelinič v imenu
vlade pozdravil vse zastopnike ter želel
balkanskim igram veliko uspeha. Na pred-
log dr. Rinopolosa je tajnik interbalkanske-
ga komiteja dr. Yorgopolos prečital

pozdravne brzojavke

vsem poglavarjem balkanskih držav. Med
mnogimi govori bi bilo omeniti govor dr.
Boerescu, ki je zaprosil ministra dr. Andje-
linoviča, naj bo tolmač izraza hvalečnosti
rumunske federacije kralju Aleksandru,
ki je blagovolil prevzeti pokroviteljstvo.
Omenil je tudi, da bo letošnje zasedanje
balkanske parlamentarne konference v
Stambul imelo zanimivo novost, da bo za-
sedala posebna sekcija za sportno propa-
gando med balkanskimi narodi.

Kraljev odposlanec

Občinstvo je silno navdušeno pozdrav-
ljalo prihod delegacij. Ko so se delegati
razvrstili pred kraljevo ložo, se je pred-
sednik zveze g. Ugrinič obrnil k odposlan-

cu Nj. Vel. kralja generalu Dodiču s temi
besedami:
»Gospod odposlanec našega vzvišenega
pokrovitelja Nj. Vel. kralja! Navdušena in
ponosna balkanska mladina vas prosi, da
otvorite pete balkanske igre.«
General Dodič je nato otvoril olimpi-
jado: »Gospod predsednik! Otvarjam pete
balkanske igre.«

Izobeženje olimpijske zastave

Olimpijsko zastavo prevzame nato vseh
6 kapitanov posameznih držav, ki danes
tekmujejo, in jo nese do visokega stebra,
kamor jo vsi skupaj obesijo. Trenutek je
izredno svečan. Vsi gledalci so vstali in sta-
dion se je tresel od burnega ploskanja.
Godba je zasvirala olimpijsko himno. Ob-
činstvo jo je spremljalo s ploskanjem in
vzklikanjem, kakor tudi vseh 6 državnih hi-

men, ki jih je godba nato zaigrala v temle
redu: albansko, bolgarsko, grško, rumun-
sko, turško in jugoslovensko. Ves stadion
je ploskal in vzklikal. Občinstvo še zmeraj
stoji. Nato prinesejo zastave pred vrste
sportnikov in jih nagnejo.

Olimpijska prisega

Jugoslovanski atlet dr. Narančič je nato
izrekel v imenu vseh tekmovalcev tole
olimpijsko amatersko prisego:
»Prisegamo, da se bomo na balkan-
skih igrah borili častno in spoštovali
pravila, ki veljajo za te igre. V vite-
škem tekmovanju se bomo borili za
čast naše domovine in za slavo našega
sporta.«
Občinstvo še zmeraj stoji in navdušeno
ploska. Nato odidejo tekmovalci s stadi-
ona in začne se izvajanje rednega programa.

Rezultati prvega dne

Takoj nato so se pričela tekmovanja.
Tek 100 m, predtekmovanja: I. skupina:
1. Kovačič (J) 10.9, 2. Mantikas (G) 11, 3.
Crum-Jonescu (R) 11.3.
II. skupina: 1. Kovaci (R) 11.1, 2. Bauer
(J) 11.1, 3. Lambru (J) 11.2.

Met disca — prosti stil: V tej panogi
so se pričakovali izborni rezultati. Dose-
ženi uspehi pa so prekosili vsa pričakova-
nja. 1. Syllas (G) 48.54 (nov balkanski re-
kord), 2. Havaletz (R) 46.72, 3. Gančev
(B) 43.96 (boljši od bolgarskega rekorda).
Rezultati prvih treh so vsi boljši od do-
sedanjega balkanskega rekorda. 4. Kleut
(J) 42.52, 5. Zeysi (T) 41.44 (nov turški re-
kord), 6. Dojčev (B) 40.56. Naš drugi za-
stopnik Ambrozij je metal okoli 40.

Točke: Grčija 6, Bolgarija in Rumunija 5,
Jugoslavija 3, Turčija 2.

Tek 800 m: 1. Georgokopulos (G) 2 min.
Ko je dosegel cilj, se je onesvestil. 2. Nik-
hazi (J) 2.00.1, 3. Pasi (G) 2.00.5, 4. Zorga
(J) približno 4 m za tretjim. 5. Topolaci
(R) in 6. Kresse (R).

Točke: Grčija 10, Jugoslavija 8, Rumu-
nija 3.

Skok v višino: 1. dr. Buratović (J) 1.80,
2. Mantellos (G) 1.75, 3. Hajdar (T) 1.75,
4. Martini (J) 1.75, 5. Panajotov (B) 1.75, 6.
Paterakis (G) 1.65. Med drugim in šestim
se je vršila borba preko ene ure.

Točke: Jugoslavija 9, Grčija 6, Turčija
4, Bolgarija 2.

Tek 10.000 m: 1. Kiriakidis (G) 33.49
(nov balkanski rekord), 2. Avranitis (G)
33.50, 3. Manea (R) 34.38, 4. Bručan (J)
približno 450 m za prvim, 5. Starman (J)
približno 30 m za Bručanom, 6. Comanescu
(Rum.).

Občinstvo je silno navdušeno pozdrav-
ljalo prihod delegacij. Ko so se delegati
razvrstili pred kraljevo ložo, se je pred-
sednik zveze g. Ugrinič obrnil k odposlan-

cu Nj. Vel. kralja generalu Dodiču s temi
besedami:
»Gospod odposlanec našega vzvišenega
pokrovitelja Nj. Vel. kralja! Navdušena in
ponosna balkanska mladina vas prosi, da
otvorite pete balkanske igre.«
General Dodič je nato otvoril olimpi-
jado: »Gospod predsednik! Otvarjam pete
balkanske igre.«

Izobeženje olimpijske zastave

Olimpijsko zastavo prevzame nato vseh
6 kapitanov posameznih držav, ki danes
tekmujejo, in jo nese do visokega stebra,
kamor jo vsi skupaj obesijo. Trenutek je
izredno svečan. Vsi gledalci so vstali in sta-
dion se je tresel od burnega ploskanja.
Godba je zasvirala olimpijsko himno. Ob-
činstvo jo je spremljalo s ploskanjem in
vzklikanjem, kakor tudi vseh 6 državnih hi-

men, ki jih je godba nato zaigrala v temle
redu: albansko, bolgarsko, grško, rumun-
sko, turško in jugoslovensko. Ves stadion
je ploskal in vzklikal. Občinstvo še zmeraj
stoji. Nato prinesejo zastave pred vrste
sportnikov in jih nagnejo.

Olimpijska prisega

Jugoslovanski atlet dr. Narančič je nato
izrekel v imenu vseh tekmovalcev tole
olimpijsko amatersko prisego:
»Prisegamo, da se bomo na balkan-
skih igrah borili častno in spoštovali
pravila, ki veljajo za te igre. V vite-
škem tekmovanju se bomo borili za
čast naše domovine in za slavo našega
sporta.«
Občinstvo še zmeraj stoji in navdušeno
ploska. Nato odidejo tekmovalci s stadi-
ona in začne se izvajanje rednega programa.

Rezultati prvega dne

Takoj nato so se pričela tekmovanja.
Tek 100 m, predtekmovanja: I. skupina:
1. Kovačič (J) 10.9, 2. Mantikas (G) 11, 3.
Crum-Jonescu (R) 11.3.
II. skupina: 1. Kovaci (R) 11.1, 2. Bauer
(J) 11.1, 3. Lambru (J) 11.2.

Met disca — prosti stil: V tej panogi
so se pričakovali izborni rezultati. Dose-
ženi uspehi pa so prekosili vsa pričakova-
nja. 1. Syllas (G) 48.54 (nov balkanski re-
kord), 2. Havaletz (R) 46.72, 3. Gančev
(B) 43.96 (boljši od bolgarskega rekorda).
Rezultati prvih treh so vsi boljši od do-
sedanjega balkanskega rekorda. 4. Kleut
(J) 42.52, 5. Zeysi (T) 41.44 (nov turški re-
kord), 6. Dojčev (B) 40.56. Naš drugi za-
stopnik Ambrozij je metal okoli 40.

Točke: Grčija 6, Bolgarija in Rumunija 5,
Jugoslavija 3, Turčija 2.

Tek 800 m: 1. Georgokopulos (G) 2 min.
Ko je dosegel cilj, se je onesvestil. 2. Nik-
hazi (J) 2.00.1, 3. Pasi (G) 2.00.5, 4. Zorga
(J) približno 4 m za tretjim. 5. Topolaci
(R) in 6. Kresse (R).

Točke: Grčija 10, Jugoslavija 8, Rumu-
nija 3.

Skok v višino: 1. dr. Buratović (J) 1.80,
2. Mantellos (G) 1.75, 3. Hajdar (T) 1.75,
4. Martini (J) 1.75, 5. Panajotov (B) 1.75, 6.
Paterakis (G) 1.65. Med drugim in šestim
se je vršila borba preko ene ure.

Točke: Jugoslavija 9, Grčija 6, Turčija
4, Bolgarija 2.

Tek 10.000 m: 1. Kiriakidis (G) 33.49
(nov balkanski rekord), 2. Avranitis (G)
33.50, 3. Manea (R) 34.38, 4. Bručan (J)
približno 450 m za prvim, 5. Starman (J)
približno 30 m za Bručanom, 6. Comanescu
(Rum.).

Občinstvo je silno navdušeno pozdrav-
ljalo prihod delegacij. Ko so se delegati
razvrstili pred kraljevo ložo, se je pred-
sednik zveze g. Ugrinič obrnil k odposlan-

cu Nj. Vel. kralja generalu Dodiču s temi
besedami:
»Gospod odposlanec našega vzvišenega
pokrovitelja Nj. Vel. kralja! Navdušena in
ponosna balkanska mladina vas prosi, da
otvorite pete balkanske igre.«
General Dodič je nato otvoril olimpi-
jado: »Gospod predsednik! Otvarjam pete
balkanske igre.«

Izobeženje olimpijske zastave

Olimpijsko zastavo prevzame nato vseh
6 kapitanov posameznih držav, ki danes
tekmujejo, in jo nese do visokega stebra,
kamor jo vsi skupaj obesijo. Trenutek je
izredno svečan. Vsi gledalci so vstali in sta-
dion se je tresel od burnega ploskanja.
Godba je zasvirala olimpijsko himno. Ob-
činstvo jo je spremljalo s ploskanjem in
vzklikanjem, kakor tudi vseh 6 državnih hi-

men, ki jih je godba nato zaigrala v temle
redu: albansko, bolgarsko, grško, rumun-
sko, turško in jugoslovensko. Ves stadion
je ploskal in vzklikal. Občinstvo še zmeraj
stoji. Nato prinesejo zastave pred vrste
sportnikov in jih nagnejo.

Olimpijska prisega

Jugoslovanski atlet dr. Narančič je nato
izrekel v imenu vseh tekmovalcev tole
olimpijsko amatersko prisego:
»Prisegamo, da se bomo na balkan-
skih igrah borili častno in spoštovali
pravila, ki veljajo za te igre. V vite-
škem tekmovanju se bomo borili za
čast naše domovine in za slavo našega
sporta.«
Občinstvo še zmeraj stoji in navdušeno
ploska. Nato odidejo tekmovalci s stadi-
ona in začne se izvajanje rednega programa.

Rezultati prvega dne

Takoj nato so se pričela tekmovanja.
Tek 100 m, predtekmovanja: I. skupina:
1. Kovačič (J) 10.9, 2. Mantikas (G) 11, 3.
Crum-Jonescu (R) 11.3.
II. skupina: 1. Kovaci (R) 11.1, 2. Bauer
(J) 11.1, 3. Lambru (J) 11.2.

Met disca — prosti stil: V tej panogi
so se pričakovali izborni rezultati. Dose-
ženi uspehi pa so prekosili vsa pričakova-
nja. 1. Syllas (G) 48.54 (nov balkanski re-
kord), 2. Havaletz (R) 46.72, 3. Gančev
(B) 43.96 (boljši od bolgarskega rekorda).
Rezultati prvih treh so vsi boljši od do-
sedanjega balkanskega rekorda. 4. Kleut
(J) 42.52, 5. Zeysi (T) 41.44 (nov turški re-
kord), 6. Dojčev (B) 40.56. Naš drugi za-
stopnik Ambrozij je metal okoli 40.

Točke: Grčija 6, Bolgarija in Rumunija 5,
Jugoslavija 3, Turčija 2.

Tek 800 m: 1. Georgokopulos (G) 2 min.
Ko je dosegel cilj, se je onesvestil. 2. Nik-
hazi (J) 2.00.1, 3. Pasi (G) 2.00.5, 4. Zorga
(J) približno 4 m za tretjim. 5. Topolaci
(R) in 6. Kresse (R).

Točke: Grčija 10, Jugoslavija 8, Rumu-
nija 3.

Skok v višino: 1. dr. Buratović (J) 1.80,
2. Mantellos (G) 1.75, 3. Hajdar (T) 1.75,
4. Martini (J) 1.75, 5. Panajotov (B) 1.75, 6.
Paterakis (G) 1.65. Med drugim in šestim
se je vršila borba preko ene ure.

Točke: Jugoslavija 9, Grčija 6, Turčija
4, Bolgarija 2.

Tek 800 m: 1. Georgokopulos (G) 2 min.
Ko je dosegel cilj, se je onesvestil. 2. Nik-
hazi (J) 2.00.1, 3. Pasi (G) 2.00.5, 4. Zorga
(J) približno 4 m za tretjim. 5. Topolaci
(R) in 6. Kresse (R).

Točke: Grčija 10, Jugoslavija 8, Rumu-
nija 3.

Skok v višino: 1. dr. Buratović (J) 1.80,
2. Mantellos (G) 1.75, 3. Hajdar (T) 1.75,
4. Martini (J) 1.75, 5. Panajotov (B) 1.75, 6.
Paterakis (G) 1.65. Med drugim in šestim
se je vršila borba preko ene ure.

Točke: Jugoslavija 9, Grčija 6, Turčija
4, Bolgarija 2.

Tek 10.000 m: 1. Kiriakidis (G) 33.49
(nov balkanski rekord), 2. Avranitis (G)
33.50, 3. Manea (R) 34.38, 4. Bručan (J)
približno 450 m za prvim, 5. Starman (J)
približno 30 m za Bručanom, 6. Comanescu
(Rum.).

Občinstvo je silno navdušeno pozdrav-
ljalo prihod delegacij. Ko so se delegati
razvrstili pred kraljevo ložo, se je pred-
sednik zveze g. Ugrinič obrnil k odposlan-

cu Nj. Vel. kralja generalu Dodiču s temi
besedami:
»Gospod odposlanec našega vzvišenega
pokrovitelja Nj. Vel. kralja! Navdušena in
ponosna balkanska mladina vas prosi, da
otvorite pete balkanske igre.«
General Dodič je nato otvoril olimpi-
jado: »Gospod predsednik! Otvarjam pete
balkanske igre.«

Izobeženje olimpijske zastave

Olimpijsko zastavo prevzame nato vseh
6 kapitanov posameznih držav, ki danes
tekmujejo, in jo nese do visokega stebra,
kamor jo vsi skupaj obesijo. Trenutek je
izredno svečan. Vsi gledalci so vstali in sta-
dion se je tresel od burnega ploskanja.
Godba je zasvirala olimpijsko himno. Ob-
činstvo jo je spremljalo s ploskanjem in
vzklikanjem, kakor tudi vseh 6 državnih hi-

men, ki jih je godba nato zaigrala v temle
redu: albansko, bolgarsko, grško, rumun-
sko, turško in jugoslovensko. Ves stadion
je ploskal in vzklikal. Občinstvo še zmeraj
stoji. Nato prinesejo zastave pred vrste
sportnikov in jih nagnejo.

Olimpijska prisega

Jugoslovanski atlet dr. Narančič je nato
izrekel v imenu vseh tekmovalcev tole
olimpijsko amatersko prisego:
»Prisegamo, da se bomo na balkan-
skih igrah borili častno in spoštovali
pravila, ki veljajo za te igre. V vite-
škem tekmovanju se bomo borili za
čast naše domovine in za slavo našega
sporta.«
Občinstvo še zmeraj stoji in navdušeno
ploska. Nato odidejo tekmovalci s stadi-
ona in začne se izvajanje rednega programa.

Rezultati prvega dne

Takoj nato so se pričela tekmovanja.
Tek 100 m, predtekmovanja: I. skupina:
1. Kovačič (J) 10.9, 2. Mantikas (G) 11, 3.
Crum-Jonescu (R) 11.3.
II. skupina: 1. Kovaci (R) 11.1, 2. Bauer
(J) 11.1, 3. Lambru (J) 11.2.

Met disca — prosti stil: V tej panogi
so se pričakovali izborni rezultati. Dose-
ženi uspehi pa so prekosili vsa pričakova-
nja. 1. Syllas (G) 48.54 (nov balkanski re-
kord), 2. Havaletz (R) 46.72, 3. Gančev
(B) 43.96 (boljši od bolgarskega rekorda).
Rezultati prvih treh so vsi boljši od do-
sedanjega balkanskega rekorda. 4. Kleut
(J) 42.52, 5. Zeysi (T) 41.44 (nov turški re-
kord), 6. Dojčev (B) 40.56. Naš drugi za-
stopnik Ambrozij je metal okoli 40.

Točke: Grčija 6, Bolgarija in Rumunija 5,
Jugoslavija 3, Turčija 2.

Tek 800 m: 1. Georgokopulos (G) 2 min.
Ko je dosegel cilj, se je onesvestil. 2. Nik-
hazi (J) 2.00.1, 3. Pasi (G) 2.00.5, 4. Zorga
(J) približno 4 m za tretjim. 5. Topolaci
(R) in 6. Kresse (R).

Točke: Grčija 10, Jugoslavija 8, Rumu-
nija 3.

Skok v višino: 1. dr. Buratović (J) 1.80,
2. Mantellos (G) 1.75, 3. Hajdar (T) 1.75,
4. Martini (J) 1.75, 5. Panajotov (B) 1.75, 6.
Paterakis (G) 1.65. Med drugim in šestim
se je vršila borba preko ene ure.

Točke: Jugoslavija 9, Grčija 6, Turčija
4, Bolgarija 2.

Tek 10.000 m: 1. Kiriakidis (G) 33.49
(nov balkanski rekord), 2. Avranitis (G)
33.50, 3. Manea (R) 34.38, 4. Bručan (J)
približno 450 m za prvim, 5. Starman (J)
približno 30 m za Bručanom, 6. Comanescu
(Rum.).

Občinstvo je silno navdušeno pozdrav-
ljalo prihod delegacij. Ko so se delegati
razvrstili pred kraljevo ložo, se je pred-
sednik zveze g. Ugrinič obrnil k odposlan-

cu Nj. Vel. kralja generalu Dodiču s temi
besedami:
»Gospod odposlanec našega vzvišenega
pokrovitelja Nj. Vel. kralja! Navdušena in
ponosna balkanska mladina vas prosi, da
otvorite pete balkanske igre.«
General Dodič je nato otvoril olimpi-
jado: »Gospod predsednik! Otvarjam pete
balkanske igre.«

Izobeženje olimpijske zastave

Olimpijsko zastavo prevzame nato vseh
6 kapitanov posameznih držav, ki danes
tekmujejo, in jo nese do visokega stebra,
kamor jo vsi skupaj obesijo. Trenutek je
izredno svečan. Vsi gledalci so vstali in sta-
dion se je tresel od burnega ploskanja.
Godba je zasvirala olimpijsko himno. Ob-
činstvo jo je spremljalo s ploskanjem in
vzklikanjem, kakor tudi vseh 6 državnih hi-

men, ki jih je godba nato zaigrala v temle
redu: albansko, bolgarsko, grško, rumun-
sko, turško in jugoslovensko. Ves stadion
je ploskal in vzk

Kronika od sobote do ponedeljka

Ljubljana, 26. avgusta. Poletna praznina, ki v juliju in avgustu polni vsako ljubljansko nedeljo, tudi danes ni prinesla nobenega pomembnejšega dogodka. Na Kongresnem trgu so otvorili trgovski učni zavod in dopisno trgovsko šolo v novih prostorih bivše državne trgovske šole, na Viču so z lepim uspehom zaključili svojo prvo obrtno razstavo, v Šiški so na tradicionalen način proslavili Komarjevo nedeljo — to je v glavnem vse, kar je rekla življenja zanimivejša danes prinesla na dan.

Precej živahno je bilo

na komarjevem prazniku v Šiški

Čeprav je v zadnjih letih tradicija šišenske žegnanja izgubila mnogo svoje popularnosti. Ko je bila šiška včasih še samosvoja občina onkraj mestnih meja in je s svojo cerkveno sv. Jerneja cerkveno pripadala franciskanski fari, je bila njena žegnanjska nedelja vsako leto veliki dogodek za sosesko in za Ljubljano. Šiška je imela takrat še precej izrazitejši kmečki značaj in za komednega ljubljanskega meščana je bil že kar malo nenavaden izlet, če je s svojo družinico pojedal mimo mitnice do senčnega vrta kakšne šišenske gostilne. Jernejeva nedelja je takrat zbirala vsako leto okrog male cerkvice pisano družbo meščanov in okoličanov. Ko so šiško inkorporirali mestu in so šiškarji sami postali polnokrvni meščani, je ves ta vzajemni promet skoraj povsem izpadel. Ljubljancem ob nedeljah danes nič več ne prireja izleta v šiško in tudi šiškarji se skoraj zamalo zdi, če se ne bi ob nedeljah sprehodili vsaj do Smerne gore ali še kam dalje. Tudi starih šišenskih kramarjev danes ni več. Marsikateri izvezeč oznanja, da je lokal prevzel Dalmatince.

Tako je šišenska komarjeva nedelja prišla v nekakšno krizo, ki jo je prav živo lahko občutili ljudje tudi danes. Pred cerkvico, ki je danes podružnica nove domače farne cerkve, so pod starodavno lipov postavili skromen slavolok s skoraj malo posvetnim napisom: »Čast in slava sv. Jerneju«. Na pločniku ob cesti so kramarji postavili svoje stojnice in nudili cukrčke, lečet, sadje, odpuške na prodaj, gostilničarji so opremili portale svojih hiš z girlandami in so postavili rože na

belo pogrnjene mize. V Sokolskem domu in pri Reininghausu sta se vršili veselice, ki so ju oznanjale številne trobojnice in duhoviti prigradski napisi. Toda pravega prazničnega vrvenja vendarle ni bilo. Kakor zmerom je bila šiška tudi danes samo nekakšna prehodna postaja ljubljanskih izletnikov, ki so hodili peš ali pa se vozili s tramvajem do St. Vida in se kam dalje. Proti večeru, ki ga pusto vreme dneva niti malo ni skalo, pa se je vključil vsemu razgibala živahnost na prijaznih vrtovih šišenskih kramarjev in v veselilnih prostorih. Šiška si vključ vsemu še ne bo dala odreči svoje pravice do žeganja.

V poslopju nekdanje trgovske šole na Kongresnem trgu pa so davi na preprosto slavljen način praznovali

otvoritev trgovskega učnega zavoda

in trgovske šole v novih prostorih. Ravnatelj Krošl je v kratkem nagovoru pozdravil profsorski zbor, v velikem številu zbrane učence in predstavnike njihove organizacije. Strokovna izobrazba ter odposlanca beograjske Trgovske omladine nato pa obrazložil smotre in napore šole, da dvigne sistematično izobrazbo in splošni življenjski standard mlahega človeka. Zastopnik Trgovske omladine iz Beograda je izročil ravnatelju Krošlu lepo vezano knjigo, ki mu jo poklanja upravnik šole Trgovske omladine, in izrekel nado, da bo mladi slovenski svet po svoji strokovni in vzgojni vrednosti še prekosil nekdanjo nemško Mahrovo šolo. Pozdravne besede sta sprejela ravnatelj in podpredsednik Strokovne izobrazbe Vrblinc in Iskra, nato pa se je slovesnost zaključila z manifestacijo vdanosti Nj. Vel. kralju in vsemu kraljevskemu domu.

Na Viču so po svoje praznovali

zaključek prve viške obrtne razstave

ki jo je po vzgledu šentvitskih mojstrov priredilo v prvem nadstropju narodne šole Društvo jugoslovenskih obrtnikov. Razstava, ki jo je organiziral poseben razstavi odbor pod predsedstvom brivskega mojstra G. Vašila, je v vsakem oziru prav dobro uspela in je bila deležna najboljšega obiska. Ogledalo si jo je nad 4000 go-

stov. Čeprav vodstvo razstave ni organiziralo kake bučne reklame, je bilo vendar zanimanje vseh teh 14 dni, kar je trajala, na višku. Tudi danes dopoldne si jo je ogledalo okrog 200 obiskovalcev. Razstava je bila zamišljena v prvi vrsti v propagandne namene kot prireditve, ki naj opozori na kvaliteto dela viških obrtnikov. Na razstavi pa so bile uspešno prikazane tudi številne prodaje razstavljene blaga pohištvene, kleparske in ključavničarske stroke, skoraj vsi razstavljenci pa so dobili novih naročil. Gostje, ki so prihajali od blizu in daleč, so se čudili, da zmoro Vič tako dostojno in učinkovito gospodarsko prireditve. Zlasti so se čudili izdelkom Produktivne zadruge ljubljanskih mizarjev. Razstavi odbor Društva jugoslovenskih obrtnikov, razstavljalec in vsi viški obrtniki so toliko navdušeni nad moralnim in materialnim uspehom, da so se odločili, da bodo naslednje leto priredili podobno razstavo. Ta prva prireditve je vzbudila v obrtniških krogih toliko zanimanje, da bo moralo društvo že prihodnje leto najeti vse šolske prostore za obrtno razstavo.

Poleg podjetnosti domačih mojstrov gre za uspeh razstave zahvala vsem stancem, ki so prireditve gneto podprli, tako banki upravi, viški občini, beograjskemu fondu za pospeševanje obrti, ljudski hranilnici in posojilnici na Viču in upravitelstvu šole, ki je dalo prostore brezplačno na razpolago. Razstavi odbor se bo šli revanžirati za njeno usluženost s tem, da bo poklonil primeren zmesek za šolske potrebščine siromašnih viških otrok.

Danes malo pred poldnevom je

tramvaj spet zahteval svojo žrtev

ki to pot, hvala Bogu, ni bila smrtna kakor v dveh primerih poprej. Podri je na Poljanski cesti tik gimnazije uradno Alojzijo Setnikarjevo, stanujočo v Vrbovčevi 3, in jo vrgel po tleh s tako silo, da je nesrečnica dobila hude poškodbe na rokah in nogah. Ima pa najbrž tudi notranje poškodbe. — V hiši na Sv. Petra cesti 43 je popoldne padla 17letna služkinja Marija Lampretova tako nesrečno, da je udarila med padcem z desnico po šipi. Pri tem si je prerezala žile. Obe poškodovanki sta bili prepeljani v bolnišnico.

klubov. Po lepih in pomembnih besedah, ki jih je izgovoril agilni predsednik mariborskega kluba o smotrih in napredovanju rotarijske ideje, so govorili še guverner dr. Krejčič, dr. Milinarič iz Zagreba, ravnatelj zdravilišča inž. Dietrich, ki je pozdravil goste v imenu zdraviliške uprave in v zanimivih izjavah orisal lepoto Rogoške Slatine, častni predsednik G. Schattl iz Grada in dr. Šolc iz Varaždina. S tem je bil oficijelni del mitinga zaključen. Zbrani rotarijci so nato še dalje časa ostali skupaj v prijetni družbi. Med udeleženci mitinga je bilo tudi mnogo takih, ki so pri tej priliki prvič prišli v Rogoško Slatino, ter so bili prav očarani od lepote tega prekrasnega zdravilišča. Del udeležencev je odpotoval že v soboto ponoči, ostali pa so se razšli šele danes.

Pri odebeletosti vzbujala redna zdravilna uporaba naravne »Franz Josefovce grenčice« jake delovanje črevesa in dela teletov. Mnogi profesorji zapisujejo »Franz Josefovce« vodo tudi pri zamaščenju srca kot zelo dragoceno sredstvo, in sicer zjutraj, popoldne in zvečer tretjino čaše. »Franz Josefovce« grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerij-skih trgovinah.

Prisrčna odhodnica poveljnika mariborskega pehotnega polka

Maribor, 26. avgusta.

Sinočna odhodnica poveljnika domačega mariborskega 46. pehotnega polka poveljnika G. Djoke Glišića se je pretvorila v prisrčno manifestacijo solidarnosti naše vojske z našim narodom. Ves Maribor je z velikim obžalovanjem sprejel vest, da je priljubljeni poveljnik G. Glišić, ki si je v teku svojega udejstvovanja v Mariboru pridobil ne le vsestranske simpatije, marveč naravnost redko priljubljenost, premeščen drugam. Zato se je na sinočni odhodnici zbralo, lahko se reče, predstavništvo vsega Maribora, da se poslovijo od njega in njegove soproge. Poleg oficijelnih predstavnikov mariborskih oblastev in ustanov in oficirskega zbora, so bili navzoči zastopniki gotovo vseh mariborskih nacionalnih, kulturnih, gospodarskih in prosvetnih organizacij in institucij, da na ta način pokažejo odhajajočemu odličnemu oficirju hvaležnost vsega mariborskega prebivalstva za vso njegovo ljubeznivo uslužnost, s katero je sodeloval v vseh zadevah, pa naj je bilo za kako kulturno, nacionalno ali socialno-humanitarno prireditve.

V iskrenih besedah se je poslovil od poveljnika G. Glišića v imenu vsega mariborskega prebivalstva podžupan G. Goluh z željo, da bi G. poveljnik tudi na svojem novem službenem mestu imel takšno lepo uspehe, kakor jih je imel v Mariboru, in v prepričanju, da se bo tudi on vedno tako rad spominjal Maribora, kakor se bodo Mariborčani spominjali njega.

Poveljnik mesta general G. Hadžić je v lepem govoru očrtal vrline odhajajočega oficirja, major G. Miodrag Ilić pa se je poslovil v imenu oficirskega zbora ter izročil soprogi G. poveljnika krasen šopek. Izrečena je bila še vrsta govorov in vsi govorniki so izražali obžalovanje, da izgubi Maribor v poveljniku G. Glišiću tako vnetega sodelavca na nacionalnem področju.

čitajte tedensko revijo ŽIVLJENJE IN SVET

Črna gora jugoslovenska šparta

Ugleden nemški pisatelj o lepoti naših pokrajin in ljudi

Ljubljana, 26. avgusta.

Zadnjič je »Jutro« na kratko zabeležilo potpisne črtice o Jugoslaviji, ki jih je pričel objavljati »Berliner Tageblatt« ugleden nemški pisatelj Gerhart Pohl. Gerhart Pohl je eden najboljših sodobnih nemških pisateljev ter je do hitlerjevskega prevrata zavzemal v levičarskem literarnem krogu Nemčije eno vodilnih mest. Po zmagi hitlerjevcev se Gerhart Pohl ni nikakor drugi umaknil iz Nemčije, temveč je ostal v Berlinu, ne da bi bil napravljal kakšne moralne in ideološke preskoke, kakor so jih delali nekateri. Že delj časa je nameščen kot literarni ekspert pri velikem filmskem podjetju Hanomag in v tej funkciji je tudi prepotoval pred kratkim Jugoslavijo. Navdušenje, s katerim se je zagledal v našo zemljo, nam je v poročilo, da bo Gerhart Pohl Jugoslavijo postavil še marsikakšen spominček kot pisatelj in kot filmski strokovnjak.

Pod naslovom »Montenegriscche Sommerstage« je »Berliner Tageblatt« prinesel pred dnevi izpod njegovega peresa dolg članek o črnogorski pokrajini in črnogorskem človeku, topel in iskren, bistroviden in navdušen obnem. »Dubrovnik: to zveneče in skrivnostno ime je simbol,« piše Pohl. »Kdor je enkrat obiskal to »taro mesto, ostane na veke ujetnik njegovega čara. Ure oddiha v Dubrovniku so ure doživljenja. Kdo bi mogel toliko in tako mnogolično poplnoti, zbrane na tako skopem prostoru, dojeti, ne da bi se zdržnil od tem... Cez tri dni smo potovali dalje. Pozdravljen. Dubrovnik! Kdor te je enkrat doživel, bo še prišel za teboj.«

Naslednji naš cilj je bila Črna gora. Po krasotah Dubrovnik nam ni bilo pri tem nič kaj lahko pri srcu. O Črni gori v tisku ne najdeš dobrega. Privzok o »ovčjih tavotih« je novi čas sicer opustil, a danes velja mnenje sveta: »kup peska in skal«, »bela, dati z nožem reze v srce« in »najbolj pokvarjena dežela Jugoslavije«. Odkar poznamo Črnogoro, se vprašujemo, odkod se je vzela ta sodbja, ali iz lahkomišelnosti ljudi, ki o deželi nimajo pojma, ali pa iz zlobe vseznalcev. Kar smo v Nemčiji in v vsej Evropi čitali o Črni gori, se je izkazalo za pomanjkljivo in bedno, čim dalje smo prodrali v njeno divjino, čim širše so se nam odpirala vrata do njenega bitja in živja. Očitno so vsi, ki so se lotevali popisovati Črno goro, potovali samo čez Lovčen ter so torej spoznali samo cesto kakšnih 50 km in dve naselbini ob nji: Njegoš in Cetinje. Ka, pa se res črno imenuje Črna gora, lahko pretehta samo človek, ki pozna deželo tudi na vzhod do Peči ob južno srbski meji ter njen redko obljubljeni zapad do Hercegovine.

Razpokana divjina, nad katero plava svoboda kakor neukrotljiva pičica roparica, in rodovitne nižine ob albanski meji; ogromni gozdni hribovi s svojimi tisami, jeseni in hretni; nižina ob Rijeki, ki nosi s sabo,

široka kakor veletok in plitka, ogromne otoke cvetočih jezerskih rož; melanholija ob Čakorskem prelazu, ob meji večnega snega, kjer so posuti sinji zvonički enciana, in idilična vedrina obale z Budvo, Petrovcem in Barom; in potem krasna divjina zapada, mrka, veličastna in neobljudena: vse to je Črna gora in samo, kdor pozna njeno mnogolikost, lahko razume bitje in živje človeka in dežele.

Kdor bi mogel pozabiti tiste doline, ki se v njih gorske stene in solnce izvor naše sboje za luč in senco in so stene zmagovalke! Zgoraj žge solnce, cesta pa teče v senci gorskega masiva. Ob poti granatne jablane z mesnatimi cvetovi. Čebele jih obkrožajo. Panji na dvorih so obteženi s kamenjem kakor kočje v Alpah. In sredi dneva, ob uri velikega Pana, se oglašajo slavci. Tema tesnih prelazov jim ustvarja sladko prevaro večne noči.

Čar te pokrajine je njena nedotaknjenost, v kateri se ti razodeva izvor naše zemlje brez maske. Skoraj nikjer ni civilizacija Evrope doseгла Črne gore, in kjer je vendarle našla dostop, se nikakor ne more udomačiti. Tu visi telefon na steni urada. Zarnice se melanholično zibljejo nad glavno cesto v Podgorici. Star avtobus kašlja skozi vijugasti kras ob Andrijevici. Podoba je, kakor da je gol slučaj spaval sem te reči. Morda jih je kakšen spreten trgovec tu spravil v denar in ljudje uporabljajo hrano, če so jo že enkrat kupili. Poštar ve, kako se ravna s telefonom in šofer pozna svoj voz. Toda poštar in šofer sta ostala stara Črnogorci. Njuni predniki so pet stoletij kljubovali Turkom. Petsto let so bili samo oni svobodni izmed jugoslovenskih plemen. To jih napravljaja ponosne in borbene, nedostopne za zunanji vpliv. Obdelovati grudo, ki marsikje ni večja od prostora, ki bi ga zavzel srednje velik skedenj, in jo skozi generacije obnem neprestano braniti proti trški nadvladi in arnatskim roparjem: to so kmetije in vojaški obnem. »Jugoslovenska Šparta«, kakor je sanjala srbska omladina šestdesetih let. Častniki črnogorske armade so bili drzni vojači, prvi inter pares, ter so s staro enočevko v roki marširali s svojim moštvom. In mnogi izmed njih niso zlahka ne pisati ne brati.

Nikoli ne bom pozabil starega pastirja ob Čakorskem prelazu, ki je bil v vseh bojih zadnjih desetletij. Govorili smo o njegovi domovini, o uedinjenju Jugoslavije, o miru, ki je na koncu prišel. Osemdesetletni stavec je dvignil svojo pastirsko palico, zaširil polkrog v mrak in rekel s hrupavim glasom: »Črna gora je bila nekoč mogočna država, gospoda! Starec ni slutil, koliko resnice je bilo v njegovih besedah, ki so se nam zdele prvi hip smešne. Mogočna je bila Črna gora in je še danes ne po državno, pač pa kot čarobna dežela, ki je gotovo najbolj prvotna v Evropi in ki ti ostane eno tistih redkih doživljenj, ki se na veke ujamejo človeku v spomin.«

Litijskim bojevnikom v album

Litija, 26. avgusta.

Glasi bojevnikov je v Litiji zelo redka prikazen, zato je moj odgovor na napad z dne 9. avgusta že precej kasen. Ni moja navada odgovarjati na časopisne napade; škoda je časa. Odgovarjam raje z delom in sicer s takim delom, od katerega imajo tudi litijski gospodje bojevniki mnogo, mnogo korist.

Gospodje bojevniki želijo, da odkrijemo ploščo »brez pomsa«. Dalje bi radi vedeli, zakaj nisem razobesil zastave na svoji hiši, zakaj ni bilo zastave na občinski hiši in Sokolskem domu in zakaj se ni odkritja udeležil zastopnik občine.

Predvsem moram pibiti, da gospodje bojevniki nimajo za odkritje spominskih plošč nikake druge zasluge, kakor da so jih pri g. Vodniku naročili. Denar smo zbirali in akcijo za postavitev spomenika padlim so občanom pokrenili takrat, ko o bojevnikih še ni bilo ne duha ne sluha. Spomin na padle prijatelje nam je bil na umu, čim smo se vrnili iz vojne na svoje domove. Že leta 1918. sta gg. Pavel Tič in Tinko Kuntler zbrala ob neki priliki 600 kron, katere sta naložila v hranilnico. Kasneje se je osnovni odbor, ki je organiziral pobiranje prispevkov za spomenik, dostojen spomnu padlih vojakov litijske občine, ne pa za nekatere reklamne table.

To je bila naloga odbora, katerega prvi predsednik sem bil jaz. Takrat smo res prošli in vabili prav vse za stvar, pri kateri bi se ne smeli ločiti si li bel ali črn, kakor se pritožuje gospod bojevniki v svojem glasilu. Pa smo se vendar ločili. Tedanji župan gospod Lebinger je na prošnjo odbora za postavitev spomenika padlim vojakom izjavil, da dokler bo Lajovic predsednik odbora, ne bo ob občine nobene podpore. Nisem hotel biti ovira započeti akciji, zato sem odločil predsedstvo. Na ponovnem sestanku je bil z mojim pristankom izvoljen za predsednika g. Lebinger. Ko sem jaz prevzel županske posle, nisem zahteval, da gospod Lebinger odstopi kot predsednik zadnjega odbora, nasprotno sem brez prošnje odbora ali predsednika iz lastnega nagiba vnesel leta 1931. 2000 Din, leta 1932. 1000 Din in leta 1933. še 500 Din v občinski proračun kot prispevek za spomenik.

Gospodje bojevniki niso nikoli čutili potrebe napisati vlogo na obč. odbor in so se spomnili svojih padlih tovarišev šele sedaj, ko so videli, da bo za spomenik prilično dovolj denarja. Ko so to pogruntali, pa: haid bojevniki na delo, da pokažemo kaj zmoramo, kolika je naša požrtvovalnost, kako drag nam je spomin padlih tovarišev iz svetovne vojne vsaj na jeziku, če so že naši žepi bili vseh 15 let naglušni. Zelo se jim je mudilo, tako mudilo, da je na plošči celo ime leta 1927. doma umrlega, ni pa na plošči imen več domaćinov, ki so ostali na fronti. Niso vprašali niti odbora za postavitev spomenika, niti občinskega odbora, čeprav je ta največji darovatelj, niti ostalih organizacij in društev, kakšen naj bo spomenik in kje se naj postavi. Zadovoljni, da imajo v svoji sredi blaginaja za postavitev spomenika, so naročili ploščo in si domisljali, da je to zadeva samo bojevnikov, ne pa stvar pietete cele občine. Vseh občanov.

Da se bodo odkrivalo plošče, sem zve-

del iz dopisa bojevnikov, s katerim so par dni prej pozivali županstvo, naj povabi prebivalstvo, da na dan odkritja razobesi zastave. Razume se, da tega županstvo ni storilo, ker je treba za tako stvar drugačnega tona in oblike in zaenkrat še ni županstvo sluga ali norček bojevnikov. Gospodje bojevniki so sklepali in naročali plošče (za katere, kot je omenjeno, so njihove žrtve »ogromne«) brez župana ali zastopnika občinskega odbora, brez zastopnikov ostalih društev, osobito Sokola, tedaj nas tudi pri zastavah in odkritju ne bi smeli pogrešati. Akoravno so gospodje bojevniki že davno prej vedeli za dan odkritja plošč, so mi poslali vabilo v soboto popoldne. Po njihovem je župan zadnji, ki se ima o takih stvareh obvestiti in se mi zato kot zadnjemu povablencu k odkritju ni prav nič mudilo. Sokol pa sploh ni dobil vabila.

Da bi gospodje bojevniki drugače ravnali, jim ne pride na misel, ker ne bi imeli potem o čem zabavljati. Cisto tiho povem tudi to, da vem jaz za več hiš, ki niso imele zastav razobesenih, kakor pa jih je našel gospod bojevniki. Ako bi občani bili bolj informirani o zaslugah in požrtvovalnosti bojevnikov za ploščo, bi bilo glasilu bojevnikov premajhno, da našteje vse ona, ki zastav ne bi razobesili.

Po izjavi gospoda, ki je na čelu litijskih bojevnikov, stanejo plošče 6000 Din, denarja za spomenik zbranega je pa okoli 14.000 Din. Na moje vprašanje, kaj se namerava s preostankom, mi je odgovoril: »Bomo že kaj!« Dodaše se mi, zakaj se jim je tako mudilo odkriti ploščo in ne postaviti spomenika. Občinski odbor je daroval denar, gospodje bojevniki, za spomenik in za nikogar in za nič drugega! Ako odbor za postavitev spomenika pristane na izdatek za ploščo, katerih ni naročil, me ne moti. Zatehavam pa, da se preseže vrne darovalcem, predvsem občinski blaginaji. To se bo zgodilo, če ne zlepa, pa zgrda, in naj je gospod blaginajnik še dvakrat bolj hud bojevniki.

To »ploščo« bomo tudi odkrili do kraja in se razume, da »brez pomsa«, gospodje bojevniki!

Franc Lajovic, župan

Objave

Znižana ukovina velja za novo šolsko leto na šoli Glasbene Matice ljubljanske za vse predmete in letnike. To je sklenil odbor upoštevaše današnje hude prilike, v katerih živimo. Znižana ukovina pa tudi omogoča najširši slojem, da vpišejo svojo dečo na glasbeno šolo, ki deluje že 53. leto z največjim uspehi in je v tesni zvezi z državnim konservatorijem v Ljubljani, ki je najvišja naša glasbena institucija. Vpisovanje bo 1. 2. in 4. septembra od 9. do 12. in od 15. do 17. v pisarni Glasbene Matice.

Opozorjamo, da se začne vpisovanje na državni konservatorij v Ljubljani 1. septembra in bo trajalo do 7. septembra dnevo od 9. do 12. ure. Vpisovanje bo v pisarni državnega konservatorija v Gosposki ulici 8. Vse podrobnosti glede vpisa in ostalega so razvidne iz razglasa, ki visi v veži zavoda in velikih letakov, ki so nalepljeni po mestu in opozarjajo na vpisovanje.

Zločin nad finančnim organom

V soboto proti mraku so pijani fantje brez poviada napadli službujočega podpreglednika finančne straže iz Radeč in ga smrtno nevarno poškodovali

Radeče, 26. avgusta.

V hribovska naselja je odšel večeraj po službeni potrebi podpreglednik finančne straže, pridelen oddelku v Radečah, 38-letni Anton Kovačič. V tamošnjih vaseh so namreč že pričeli kuhati žganje ter je imel Kovačič prav zaradi tega gori največ opravka. Vršil je službo popolnoma mirno in je z ljudmi zaradi svojega mirnega značaja vedno dobro izhajal. Tu in tam so ga po končanem opravilu tudi povabili v hišo, kjer so z njim pokramljali in se zanimali za dogodke v dolini.

Kovačič je svojo kontrolo že domala izvršil in prišel pod mrak do zadnjih hiš, ki jih je moral še obiskati. V eni teh hiš so kuhali iz sadja žganje in se je tam zbral poleg domačih tudi mnogo drugih fantov in mlajših možikov. Pili so vroče žganje, zaradi česar so postajali čedalje prenejši, nasproti finančnemu organu pa agresivni. Jeli so zabavljati čez eni in je prišlo do prepira. Slednjič se je Kovačič, da ne pride do hujšega, rajši umaknil od hiš.

Vračal se je že v dolino, ko so zadržali prihiteži za njim neznanci, ki so ga brez

besed napadli. Zbili so ga po tleh in ga pričeli obdelovati najprej s palicami. Kovačiču pa se je posrečilo vstati, a ga je eden izmed napadalcev spet vrgel po tleh. Nato pa so se ga lotili z noži. Prizadejati so mu osem ran in sicer na hrbtu, na rokah, glavi in pa na trebuhu. Vsega okrvavljenega so naposled pustili ležati na mestu in pobegnili.

Šele pozno zvečer so naši nezvestnega Kovačiča neki starejši ljudje, ki so mu nudili pomoč. Napravili so iz vej nosilnico in zanesli poškodovanca v dolino, odkoder so ga odpeljali v Radeče. Tam so nemudoma pozvali zdravnika, ki je dal Kovačiču injekcije in mu nudil še drugo pomoč. Šele z jutranjim vlakom so ga mogli odpeljati v Ljubljano, kjer so ga spravili v bolnico, kjer so zdravniki ugotovili, da ima Kovačič najnevarnejšo rano na trebuhu. Bržkone ima ranjena tudi čreva. Njegovo stanje je prav kritično.

Domači orožniki so zadevo takoj vzeli v roke in v hribih že aretirali nekaj osumljenčev.

Banovinske tekme SSKJ v odbojki

Zmagala je vrsta članov ljubljanskega Sokola

Celje, 26. avgusta.

Ob velikem zantmanju občinstva so se izvršile banovinske tekme v odbojki. Tekmovale so župe: Ljubljana, Maribor, Celje in Kranj. V članskih tekmah je zmagala župa Ljubljana, katero je zastopala vrsta

članov ljubljanskega Sokola. Svojeja najhujšega nasprotnika, župo Maribor, je premagala v 2 igrah s 15:4 in 15:8. Pri drugih oddelkih je zmagala župa Maribor. Natlačnejše poročilo sledi.

Smrt stare slovenske korenine

Ljubljana, 26. avg.

Na Vrhniki je večeraj po dolgotrajni mučni bolezni preminil g. Fran Korenčan, bivši gostilničar, mesar in posestnik. Dosegel je lepo starost skoro 86 let. Bil je prav do zadnjega vedrega duha. Nad 40 let je vodil svojo gostilno in so se zbirali pri njem ljudje od blizu in daleč. Čislali so ga tržani kakor tudi kmetje, s katerimi je imel posla v svoji obrti. Bil je mož poštenjak ter je v svoji obrti vedno pazil na poštenost.

Pokojuj se ni udeleževal le v svojem poklicu, marveč je kot neomajen narodnjak in naprednjak mnogo tudi javno deloval. V onih letih, ko je bila vrhniška občina še v nemških rokah, je pokojni France Korenčan kot mlad obrtnik pomagal rušiti nemško trdnjavo, ki je kmalu tudi za zmemrom padla. Korenčan je bil v tistih časih izvoljen za občinskega odbornika in ostal to dolga leta. Bil je član najrazličnejših narodnih društev, v katerih je tudi požrtvovalno deloval. Še pozneje, ko je ostarelo, je ob vsaki priliki izpodbujal mladino k delu, zlasti pri Sokolu. Kot umen gospodar

je posvečal posebno pozornost zadrugnemu gibanju ter je bil nad 50 let član Kmečkega posojilnice in vrhniki in tudi kmelč član njenega ravnateljstva.

Vest o smrti Franceta Korenčana se je že sinoči raznesla ne samo po Vrhniki, marveč tudi po širni okolici. Pogreb pokojnika, ki bo v ponedeljek ob 15.30 na domače pokopališče, bo pokazal, kako priljubljen je bil med ljudmi.

Miting rotarijcev v Rogoški Slatini

Rogaška Slatina, 26. avgusta.

Zdravilišče Rogoška Slatina je bilo v soboto zvečer v znamenju velikega mitinga rotarijcev, ki se je vršil v dvorani Zdraviliškega doma. Zastopani so bili klubi Maribor, ki je sklical miting, nadalje Ljubljana, Zagreb, Beograd, Varaždin, Zemun in Gradec. Sestanka se je udeležilo okrog 70 rotarijcev, med njimi tudi guverner ljubljanskega distrikta in bivši predsednik ljubljanskega kluba g. dr. Krejčič. Miting je otvoril predsednik mariborskega kluba industrijec G. Saboty. V uvodu je pozdravil zlasti ravnatelja zdravilišča g. inž. Dietricha in šefa zdravilnika dr. Koltererja, guvernerja dr. Krejčiča in zastopnike posameznih

Schuschniggova Avstrija

Tudi pod Schuschniggovim režimom se nadaljuje med klerikalci in Heimwehrom borba za oblast — Monarhija ali republika? — Izigravanje volje ljudstva

Pariz, 26. avgusta. r. Potovanje avstrijskih državljanov v Italijo, njihova posvetovanja z Mussolinijem ter napovedani obisk avstrijskega kancelarja v Parizu so sprožili v političnih krogih razne komentarje in dajejo tudi tisku

Dr. Schuschnigg
avstrijski zvezni kancelar

povod za razglabljanje o položaju v Avstriji. Francoski parlamentarec, ki se je te dni vrnil s svojega potovanja po Avstriji, objavlja v »Figaru« daljši članek pod naslovom »Avstrija pod Schuschniggom«, v katerem razpravlja o notranjem in zunanjem političnem razvoju Avstrije v zadnji dobi ter piše med drugim:

Seipelov prestolonaslednik

Odmev julijskih dogodkov se v Avstriji še dolgo ne bo polegel. Tragična smrt kancelarja dr. Dollfusa je dala notranji politiki avstrijske zvezne države na videz docela drugo lice. Kljub temu pa se lahko danes že reče, da se dosedanj notranji politični kurz tudi pod Schuschniggovim vodstvom ne bo tako kmalu izpremenil. Nova vlada se opira na dedščino pokojnega Dollfusa

Prelat dr. Seipel Ignac

dolgoletni avstrijski kancelar in utemeljitelj avstrijskega poveljnega klerikalizma

in zdi se, da je nočanje bolj enotna in povezana, kakor pa je bila pod Dollfussom. Dollfuss se je moral neprestano boriti z velikimi notranjimi težočami in vedno znova se pojavljajočimi nasprotstvi med posameznimi skupinami svojega režima. Smernice Schuschniggovega režima — Schuschnigg je veljal že prej za najbolj modrega člana Dollfussove vlade — pa niso podane samo po Dollfussovi dedščini, marveč morda še mnogo bolj po dejstvu, da je dr. Schuschnigg učenec pokojnega prelata dr. Seipela, ki ga je kaj rad nazival za svojega »prestolonaslednika«.

Nasprotje med klerikalci in Heimwehrom

Kljub navidezni solidarnosti Schuschniggove vlade pa prihajajo vedno bolj na dan vse večja nasprotja med krščanskimi socialci in Heimwehrom. Ta nasprotja, ki so docela programatična, značaja, niso nova. Obstojala so že za časa Dollfusa. Julijski dogodki so jih potisnili nekoliko v ozadje ter združili oba tabora v skupni borbi proti skupnemu nasprotniku, to je narodnim socialistom. Toda s pospešeno likvidacijo julijske revolucije stopajo stara nasprotstva znova na plan in vse kaže, da bodo delala dr. Schuschniggovo večje preglavice, kakor so njegovemu predniku. V svojih izjavah sta tako dr. Schuschnigg kakor knez Starhemberg poudarjala, da bo ostal »avtoritativni« kurz, ki da nima nič skupnega z diktaturo, toda v praktičnem izvajanju tega kurza obstojajo med klerikalnim in heimwehrovskim krilom vlade velika nasprotja. Dr. Schuschnigg hoče, da bi avtoriteto njegovega režima čimprej potrdilo ljudstvo samo. Dr. Schuschnigg je sicer izjavil, da pri tem ne misli na kak plebiscit hitlerjevega kova, da pa bo njegova vlada našla pota in sredstva, da doprinese dokaz za to, da je večina avstrijskega prebivalstva za sedanji politični kurz in režim. Zdi se, da boče dr. Schuschnigg doprinese ta

dokaz potom članstva Dollfussove »patriotske fronte«, v katero mora vse, kar živi od države in kar simpatizira s sedanjim režimom. Da bi bila ta fronta čim močnejša, je dala vlada vpisati tudi vso aktivno vojsko, policijo, žandarmerijo, seveda vse železničarje, vse javne nameštence itd., sploh vse, kar je kakorkoli odvisno od režima. Ko bo štela »patriotska« fronta toliko članov, da bo vlada lahko rekla, da je večina naroda vpisane v »o fronto, bo proglasila ljudsko glasovanje za nepotrebno in dokaz bo doprinesen...

Schuschniggov monarhizem

Kancelar dr. Schuschnigg poteka iz strogo katoliške familije. Pripisujejo mu tudi velike simpatije za monarhistični pokret in splošno zatiranje, da je v srcu prepričan monarhist. Tudi v tem pogledu se mu pozna Seipelova šola. Protiklerikalni krogi in nemški nacionalne skupine, h katerim prištevajo po večini tudi Heimwehr, pa s tem Schuschniggovim notranjim prepričanjem niso nič kaj zadovoljni. Na drugi strani pa tako zvani katoliški krogi ne soglašajo s fašističnim kurzom Heim-

Knez Starhemberg
avstrijski podkancelar in vodja Heimwehra ter glavni pobornik italofilske politike

wehra. To je imelo za posledico, da že pred meseci sklenjeni razpust krščansko socialne stranke se danes ni izveden in da stranka, odnosno njeno vodstvo še vedno obstoja in daje Schuschniggu svoja navodila. V bojazni pred porastom heimwehrovskega vpliva so šli klerikalci celo tako daleč, da prigravljajo Schuschniggu, naj sklene kompromis s socialnimi demokrati, da bi imeli klerikalci zavarovan hrbeč pred morebitnim heimwehrovskim pučem.

Položaj Heimwehra

Heimwehr ima v Schuschniggovi vladi zelo močne pozicije. Knez Starhemberg ne le, da je ostal podkancelar in s tem skoro enakopraven s kancelarjem, marveč je postal tudi naslednik dr. Dollfusa kot vrhovni vodja »patriotske fronte« in vseh obrambnih organizacij, ki naj se zlijejo v to fronto. Izmed osmih ministrov so štirje pripadniki Heimwehra. Heimwehr se smatra za absolutnega gospodarja položaja in zato vlada v mnogih heimwehrovskih velikih nerazpoloženje zaradi tega, ker Starhemberg ni postal kancelar. Ugled Feyja je v julijskih dogodkih zelo padel in bil je že na tem, da ga izvagorirajo iz vlade. Le z grožnjami Heimwehra je ostal minister in dobil funkcijo generalnega komisarja za pobijanje protidržavnih elementov. Tembol pa si sedaj heimwehrovci prizadevajo, da združijo v svojih rokah čimveč oblast.

Razcepljenost nacionalnih vrst

V vrstah nemških nacionalcev, h katerim so spadali tudi Landbund in druge manjše frakcije, sedanji režim nima omejene vrednega odpora. Res je, da se mnogi strinjajo s politiko režima, vendar pa tudi ne odobravajo dela narodnih socialistov, ki so s svojo teroristično akcijo mnogo izgubili na simpatijah. Zato se tudi niso izpolnila pričakovanja upornikov, da se jim bo velik del prebivalstva takoj po izbruhu revolucije pridružil. Simpatije so bile sicer še na njihovi strani, toda Avstrijec ljubi mir in »Gemüthlichkeit«, ne pa pokanja granat, grmenja topov in regljanja stromic. Razen tega pa je še od prej naučen, da se slepo pokori oblasti. Nacionalne skupine pa so vrhu tega še zelo združene v razne drobce, med katerimi vladajo pri vsem tem še osebnosti nasprotstva, tako da se vladi ni treba bati s te strani nobene nevarnosti.

Preokret pri socialnih demokratih?

Zelo značilen pa je preokret, ki ga je v zadnjem času opaziti pri socialnih demokrati. Julijski dogodki so pokazali, da so socialni demokrati večji nasprotniki hitlerizma, kakor pa avstro-fašizma. Zgodilo se je, da so socialni demokrati r. o. ob rami borili v julijskih dneh z onimi vojniki in heimwehrovci, ki so štirinajse mesece poprej streljali na njih same. Optimisti iz vladnih vrst sklepajo iz te-

ga na dalekosežno preorientacijo avstrijskih marksistov in zato se je vlada podvzela, da je izrekla delavstvu za njegovo zadržanje v vročih julijskih dneh, ko bi pomenila združenje marksistov s hitlerjevci propast sedanjega režima, svoje posebno priznanje in zahvalo. V vladnih krogih celo upajo, da bo s časom mogoče doseči sporazum z marksisti in res so imeli te dni socialno demokrati vodil-

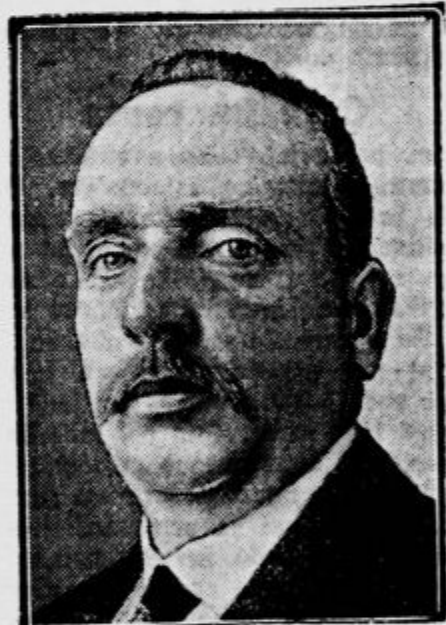

Dr. Renner Karl
vodja avstrijskih socialnih demokratov, ki ga imajo še vedno zaprtega

telji že svoje posvetovanje o tem, ali naj avstrijska socialna demokracija podpre vlado v borbi proti hitlerizmu. Do odločitve pa zaenkrat še ni prišlo in je tudi malo verjetno, da bi delavstvo tako hitro pozabilo na februarke dogodke. Vlada pa nadaljuje svoja prizadevanja za pridobitev socialističnega delavstva. Večina februarških revolucionarjev je bila že izpuščena iz zaporov, socialistične organizacije so dobile samo zmerne komisarje, tako da se v njih prav za prav ni nič izpremenilo in strokovna zveza, ki jo je osnovala vlada, v stvari ni nič drugega, kakor nadaljevanje bivše socialistične strokovne zveze s tem, da so se ji morale pridružiti tudi vse druge strokovne organizacije.

Naraščanje monarhizma

Prav značilen pojav je tudi naraščanje monarhizma. Monarhisti vse do lani v Avstriji niso mnogo pomenili. Poleg detronizirane aristokracije in visokih cerkvenih krogov se za obnovu monarhije in za povratak Habsburžanov ni skoro nihče zavzemal. Po navali hitlerizma in krvavih julijskih dogodkih, ki so otvorili novo zakulisno borbo za oblast, pa je monarhistično razpoloženje zelo naraslo

Miklas Viljem
predsednik avstrijske zvezne države

in knez Starhemberg morda ni trdil nesrečnice, ko je nedavno dejal, da bi bilo morda 90 odstotkov avstrijskega prebivalstva zadovoljna s tako rešitvijo avstrijskega vprašanja. Oficielni legitimisti pa so zaenkrat še zelo rezervirani ter se tolažijo s tem, da se njihova ura pod sedanjim režimom blizu z velikimi koraki. Zamišljajo pa si rešitev po madžarskem vzorcu: predsednika Miklasa naj bi začasnoma nadomestil državni upravitelj, knez Starhemberg, a nadalje zastopnik kmetijskega ministra, zastopnik trgovinskega ministra ter mnogi drugi odličniki, med njimi bolgarski poslanik Kjusinov in avstrijski poslanik Kjusinov. Kongres je otvoril s daljšim nagovorom predsednika jugoslovenskih čebelarjev gosp. Djordjevića, ki je uvodoma predlagal, da se odpošljejo udanostne brzojavke Nj. Vel.

Če takšnem položaju je jasno, da kancelar Schuschnigg nima lahke naloge in potrebne mu bo mnogo diplomatske spretnosti in državniške sposobnosti, da bo premostil vse težkoče, ki izvirajo iz notranje razcepljenosti in nasprotstev celo v onih vrstah, ki naj bi bile drugim vzor avstrijske solidarnosti.

Izjava avstrijskih monarhistov

Dunaj, 26. avgusta. d. Vodja avstrijskih legitimistov baron Wiesner je izjavil za stočnikom tiska, da izjave kancelarja dr. Schuschnigga in podkancelarja Starhemberga o restavraciji Habsburžanov niso v nasprotju s pojmovanjem avstrijskih legitimistov. Avstrijski legitimisti nikoli niso misli na obnovo stare monarhije, temveč stremi zgolj po »ustvaritvi avstrijskega cesarstva ali kraljevstva brez revizije meja in pogojev. Wiesner pravi, da zaradi tega ne vidi v izjavah obeh državljanov, v katerih eta odklonila mrtve o restavraciji avstro - ogrske monarhije, nobene odklonitve posebnih želja avstrijskih legitimistov.

Novi obsodbe hitlerjevcev

Dunaj, 26. avgusta. AA. Korbiro poročajo: Vojaško sodišče je obsodilo 21 nacio-

udležbo pri poskusu prevrata na ječo od enega do 15 let. Proti obtoženi inž. Galbrunnerju je postopek zaradi udeležbe pri nainih socialistov iz Gradščanske zaradi prevrata ustavljen in je odredena posebna preiskava, ker obstoji sum, da je bil eden izmed kolovodij prevrata.

Linz, 26. avgusta. w. Vojaško sodišče je

včeraj končalo »razpravo« pri šestim narodno-socialističnem prevratniku, ki jih je vse spoznalo krivim veleizdajcem. Obtožbo zaradi umora orožnika pa so morali umakniti, ker niso mogli ugotoviti, kdo ga je izmed obtožencev umoril. Dva obtožena sta bila obsojena na dosmrtno, eden na 18, eden na 16, eden na 14 in eden na 12 let ječe.

Avstrija snuje milico

**Akcija za vstrosmerjenje vseh polvojaških organizacij
Nova okrepitev hajmverovskega vpliva**

Dunaj, 26. avgusta. d. Oblasti si že dalje časa prizadevajo, da bi poenotile vse obrambne organizacije. Pogajanja pa le počasi napredujejo, ker gre predvsem za vprašanje vodstva enotne obrambne zveze, ki ga zahteva Heimwehr za sebe, druge organizacije pa se temu upirajo. Vendar napovedujejo v režimskih krogih, da bo akcija za vstrosmerjenje vseh polvojaških organizacij v najkrajšem času ugodno zaključena. Kot kandidat za voditelja enotne fronte prihaja v poštev general Kónigsbrunn, poveljnik spodnjeavstrijskih formacij Heimwehra. Poenotenje naj bi prišlo do izraza v centraliziranem vodstvu, enotnem vezbanju ter uniformiranju in bi bilo brez dvoma nadaljnji korak za ojačenje vpliva Heimwehra, ki je že sedaj, po imenovanju podkancelarja Starhemberga za voditelja patriotske fronte, postal zelo znan. Avstrija bo na ta način dobila poleg redne vojske še posebno stalno oboroženo organizacijo. Ni dvoma, da temelji pospešene poenotenja obrambne fronte v obliki milice tudi na željah z italijanske strani. Vsekakor sta Starhemberg in kancelar Schuschnigg razpravljala v svojih razgovorih z Mussolinijem tudi o tej zadevi.

Kolikšno bo število moštva, ki ga nameravajo prevzeti v to stalno obrambno fronto, še ni ničesar znanega, vsekakor pa je ta stvar odvisna od pogajanj z velesilami. V času prevrata meseca februarja in julija so štde prostovoljne obrambne formacije približno 80.000 oboroženih moš po končanih uporih pa so bile reducirane v obsegu, ki doslej še ni točno znan.

Avstrija že zahteva posojilo za sebe

Pariz, 26. avgusta. č. V tukajšnjih političnih krogih so se razširile vesti z Dunaja in iz Zeneve, da bo morala Avstrija najeti novo posojilo. Dr. Schuschnigg namerava sprožiti tozadevno akcijo v trenutku, ko bo finančni minister Buresch predložil Društvu narodov svoje finančno poročilo. Tedaj namerava Avstrija zahtevati posojilo, ker jo vzdrževanje povečane vojske in orožništva prekomerno obremenjuje. Avstrijskega državnega proračuna za javno varnost, ki znaša okrog 200 milijonov šilingov, vlada v nobenem primeru ne bo mogla povečati. Zato bo zahtevala od velesil finančne podpore za ohranitev miru v državi.

Konferenca JNS v Čupriji

Zaključna konferenca v moravski banovini — Ogromna udeležba delegatov — Popolno soglasje med organizacijami in vodstvom stranke

Čuprija, 26. avgusta. r. V vrsti konferenc delegatov JNS po grupiranih srezih v posameznih večjih krajih moravske banovine se je danes vršila poslednja konferenca v Čupriji, in sicer za srezu golubaškega, zviškega, homoljskega, mlaškega, levaškega, beliškega, despotovskega, ravniškega, rešavskega in paračinskega. V imenu kraljev-

Delegatom na čest se je mesto okrasilo z zastavami in zelenjem. Prebivalstvo je z velikim veseljem in pozornostjo sprejelo in pozdravilo gg. ministra, senatorje in narodne poslanece.

Konferenca se je začela ob 10. v prostorni kavarni Sindžeh. Zaradi velikega števila prisotnih se je morala vršiti tudi na kavarniškem vrtu. Pred zasedanjem konferenca so namreč ugotovili, da je prisotnih 1182 delegatov iz navedenih 10 srezov. Konferenci je predsedoval narodni poslanec in predsednik sreske organizacije v lovaškem srezu g. Nikodijević. Njegove prve besede so bile pozdrav Nj. Vel. kralju, kar je zbudilo med prisotnimi navdušene manifestacije. Na predsednikov predlog so nato soglasno sklenili poslati pozdravno brzojavko predsedniku vlade Nikoli Uzunoviću.

Prvi je govoril notranji minister g. Lazić. V izčrpnem govoru je orisal delovanje kraljevske vlade in narodnega predstavništva. Nato je generalni tajnik JNS dr. Albert Kramer govoril o splošnem političnem položaju, o organizaciji delovanja stranke in o njenih ciljih. Njegova izvajanja so dopolnili gg. Timotijević, Šećerov, Lončar in senator Simonović ter referati zastopnikov sreskih in občinskih organizacij. Vse govore so prisotni poslušali z največjo pozornostjo in jih sprejeli z odobravanjem in ploskanjem.

Vse konference v moravski banovini so povsod pokazale popolno homogenost v vrstah organizacij stranke po srezih in občinah moravske banovine ter odločnost članov stranke, da ostanemo do konca neomajno zvesti veliki ideji državnega in narodnega edinstva.

Ob 17. popoldne so se ministri Živojin Lazić in člani glavnega odbora odpeljali v Beograd.

Kongres slovanskih čebelarjev

V Beogradu se je včeraj pričel kongres slovanskih čebelarjev iz Jugoslavije, češkoslovaške, Bolgarije in Poljske

Beograd, 26. avgusta. p. V veliki Kolarevi dvorani je bil danes odprt vseslovenski kongres čebelarjev. Udeležba je bila izredno velika. Iz Jugoslavije je prisostvovalo otvoritvi nad 1000 čebelarjev, iz Češkoslovaške jih je prišlo nad 100, iz Bolgarije in Poljske pa po 50. Otvoritvi kongresa je prisostvoval tudi zastopnik Nj. Vel. kralja podpolkovnik Savić, nadalje zastopnik kmetijskega ministra, zastopnik trgovinskega ministra ter mnogi drugi odličniki, med njimi bolgarski poslanik Kjusinov in avstrijski poslanik Kjusinov. Kongres je otvoril s daljšim nagovorom predsednika jugoslovenskih čebelarjev gosp. Djordjevića, ki je uvodoma predlagal, da se odpošljejo udanostne brzojavke Nj. Vel.

kralju Aleksandru, bolgarskemu kralju Borisu, predsedniku češkoslovaške republike dr. Masaryku in predsedniku poljske republike Mosickemu. Kongres so nato pozdravili zastopniki češkoslovaških, bolgarskih in poljskih čebelarjev, izražajoč svoje zadovoljstvo, da pride tudi na tem polju gospodarskega udejstvovanja do izraza slovenska solidarnost. Po svečani otvoritvi kongresa je bila odprta razstava čebelarstva, ki nazorno predčuje razvoj čebelarstva od prvih početkov pa vse do današnjih dni in nazorno prikazuje tudi gospodarski pomen čebelarstva. Razstava je odlično urejena in vzbuja vsestransko zanimanje. Strokovne razprave čebelarjev se bodo nadaljevale jutri. Danes popoldne so si gostje ogledali mesto in okolico.

Spomenik zmage na Šipki

Soifja, 26. avgusta. AA. Bolgarska agencija poroča: Sredi se na Šipki začele prve svečanosti v zvezi z odkritjem spomenika osvoboditve, kjer so se vršile v rusko-turški vojni 1878 znane bitke, ki so odločile usodo Bolgarije. Svečanosti so se udeležili kralj Boris, princ Kiril, vsi člani vlade, veterani iz rusko-turške vojne, mnogo patriotskih društev in več ko 50.000 ljudi. Najprej so rekonstruirali boje na Šipki, nato so priredili bakljado, ki se je končala ob sviranju narodne himne in s častno salvo ob burnem ploskanju navzočnih. Mogočni reflektorji so ves čas razsvetljevali spomenik in njegovo okolico.

Izvoz ameriškega zlata

Pariz, 26. avgusta. AA. Agencija Havas poroča iz New Yorka, da je 12 ameriških bank dobilo dovoljenje finančnega ministrstva, da lahko izvozijo v Francijo 2,5 milijona zlatih dolarjev. Dve drugi banki bosta prodali v Belgijo 280.000 zlatih dolarjev.

Protijaponske demonstracije v Parizu

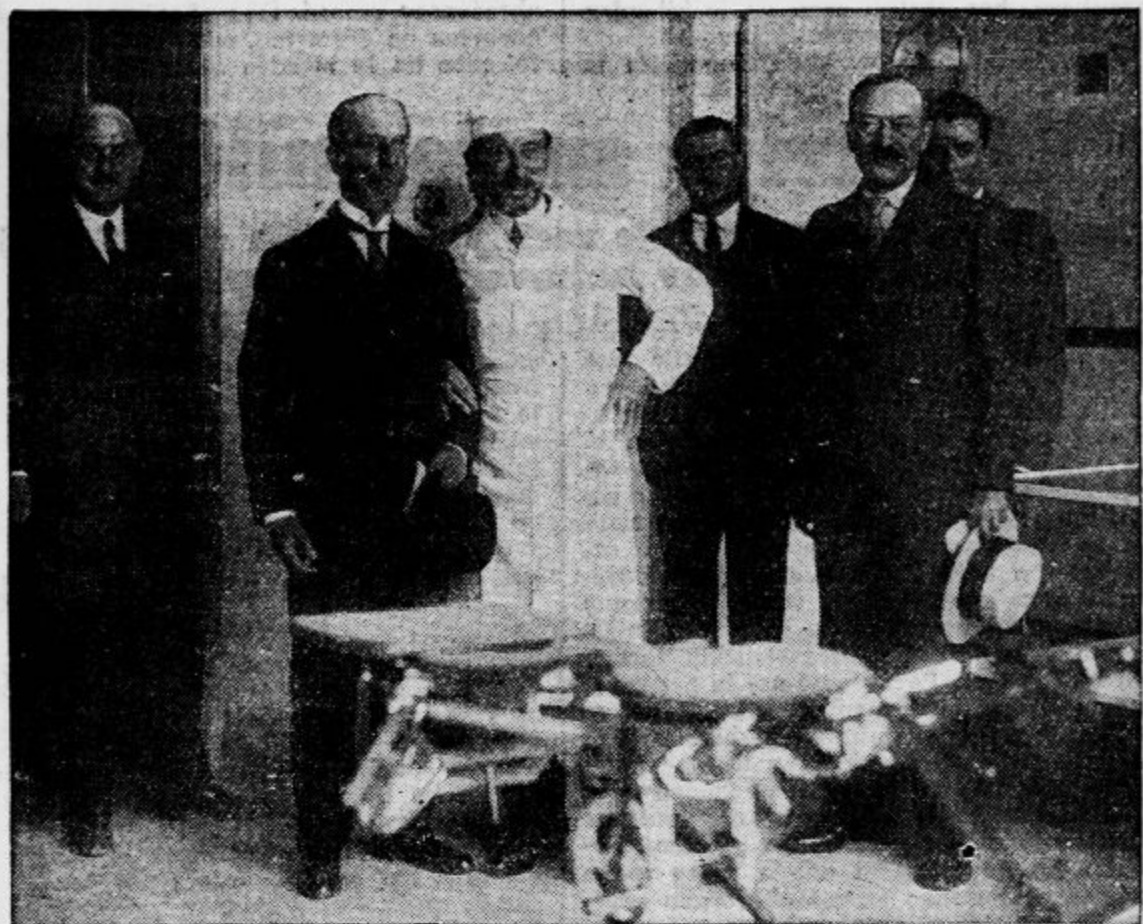
Pariz, 26. avgusta. č. »Excelsior« razpravlja obširno o dogodkih na Daljnem vzhodu in pravi, da skuša Japonska z vsemi mogočimi sredstvi poostriiti rusko-japonski spor prav sedaj, ko se Rusija pripravlja za vstop v Društvo narodov. Sredi je socialistično-komunistična fronta priredila v Parizu velike demonstracije proti Japonski. Zborovanja, na katerem so posamezni govorniki ostro obsodili japonska izvajanja, se je udeležilo okrog 10.000 ljudi.

Italijansko-rumunska trgovinska pogodba

Bukarešta, 26. avgusta. č. Včeraj je bila tu podpisana nova trgovinska pogodba med Rumunijo in Italijo. Z novo pogodbo so urejena tudi vsa finančna vprašanja med obema državama.

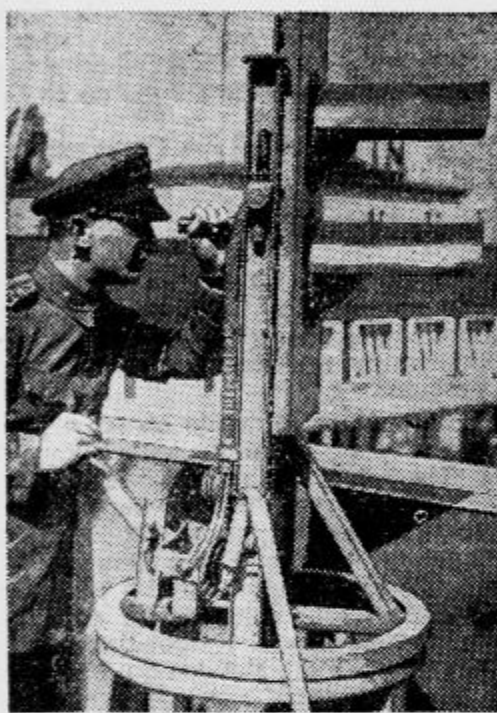
DOGODKI PO ŠIRNEM SVETU

Nova klinika za rakasta obolenja v Parizu

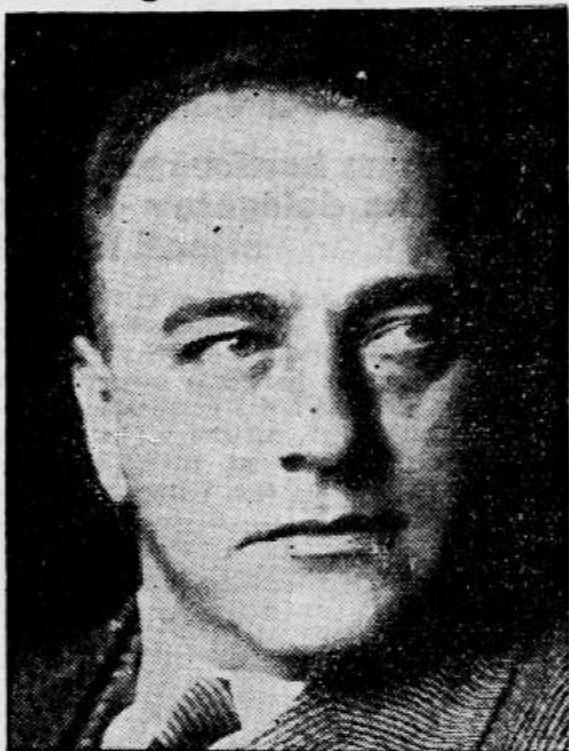
V Villejuifu pri Parizu so nedavno otvorili novo kliniko za rakaste bolezni. Na sliki vidimo komisijo, ki ogleduje bolnišnico in njene naprave pod vodstvom prof. Rouseyja

Zračni prometni redar

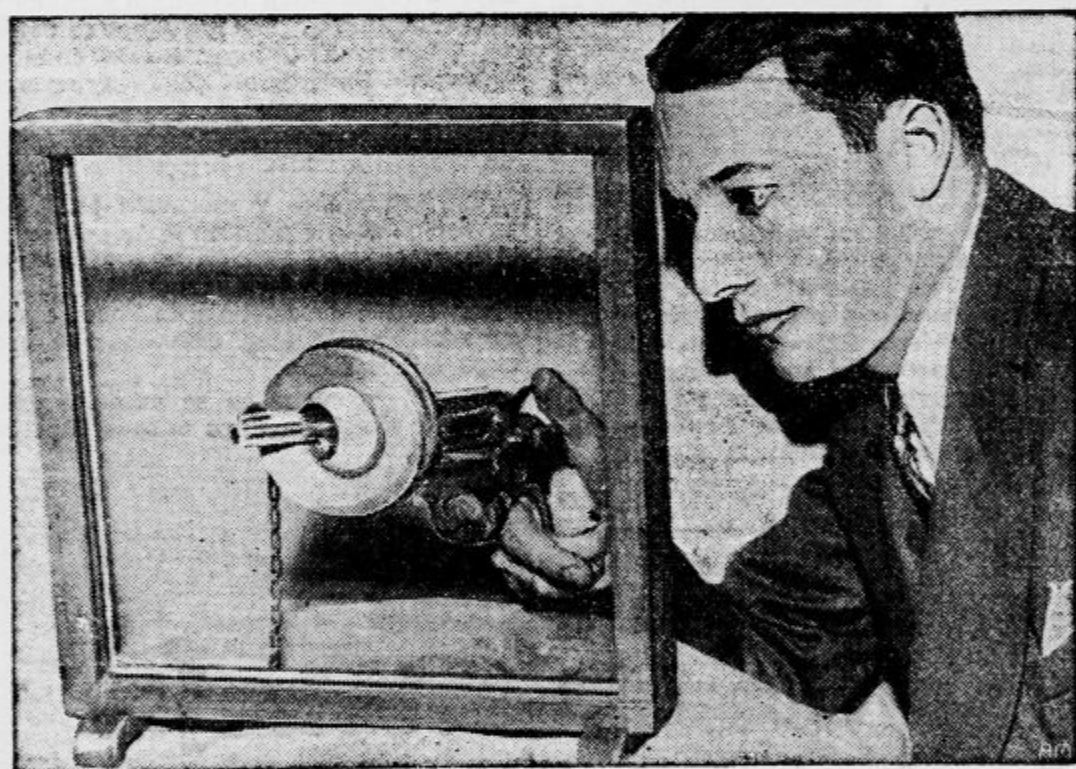
Na letališču Tempelhof pri Berlinu vodi zračni promet poseben redar, ki z zeleno in rdečo lučjo dovoljuje oziroma prepoveduje start letalom

Papenov naslednik

Jos. Burchel, nacistični okrožni šef, ki je bil imenovan za nemškega komisarja v Posaarju

Novo orožje proti gangsterjem

Neki gasilec v Dearbornu (Zedinjene države) je izumil novo obrambno orožje proti banditom. V nezdružljivo steklo polietilskih avtomobilov je pritrjena bronasta plošča, vanjo pa kovinasta krogla z luknjo, v katero vtakneš cev samokresa. Samokres obračaja lahko na vse strani, ker je tudi krogla gibljiva. Tako bo policijskim uradnikom mogoče streljati na razbojnika, ne da bi jih za varnim steklom same mogle doseči njih krogla

Nikolaj Ognjev:

Pastir

List iz dnevnika Kostje Rjabceva.

15. avgusta.
Zdaj sem v gostih pri tetki v Voskresensku in nedavno se mi je pripetilo nekaj smešnega in precej bedastega.

Sila dosti hodim po gozdu; lepo je, če si takole čisto sam, počutiš se, kakor da si divjak in da na vsakem koraku lahko srečaš kakega sovraga — na primer nosoroga ali pa divjega velbloda.

Včeraj sem se do golega slekel, skril svojo obleko v duplo, zaznamoval prostor in se odpravil na patroljo; v rokah sem imel samo debelo palico. V neki knjižici sem čital, da je neki lovec v Ameriki tako napravil in da je dva meseca prebil v gozdu. Po njegovem je glavno, da ne draži gozdnih prebivalcev — vsakojakih zveri, ptic in žuželk — pa se te niti dotaknili ne bodo.

Spčetka je bilo sila prijetno hoditi — tako nežen vetrček je pihjal — in po mahu je bilo moči tako mehko in neslišno stopati. V glavo mi je šinila misel, da bi me naši fantje prav gotovo imeli za norca, če bi me zdajle kdo od njih srečal. Toda jaz sem se že tako navadil, delati vse s poizkusom, eksperimentirati. To se ve, tudi med fizikulturo ali na solnčnih kopelih so otroci v samih kopalkah, ampak to še zdaleč ni isto, to je nekaj čisto drugega.

Prišel sem do nekega potočka in se zavalil v travo, ves objel od solnčnih žarkov. Malce sem poležal, ko so me na mah pričeli pikati komarji. Že sem jih hotel začeti pobijati, toda potem sem se spomnil, da se je oni lovec svojega načela do konca držal in dejansko ni nikogar ubil (razen ribe, postrvi, ki jih je jedel). Pa sem vstal in zapustil ta kraj. Komarji za mano Jaz v dir. S težavo sem našel prostorček, kjer ni bilo komarjev — tudi na bregu potočka, na pesku. Mušice so me silno nadlegovale, vendar pa sem napravil zelo dolgo solnčno kopel. Solnce je stalo precej nizko, do doma pa sem imel še kakih pet vrst; zategadelj sem sklenil iti domov. Šel sem ob bregu potočka, ki se je počasi izpreminjal v rečico, po isti poti sem dospel do nalomljene vejice, zaval sem na desno, — razklana smreka je bila še tam. Potem sem po znamenjih prišel do tistega drevesa, kjer je bila spravljen obloka. Toda tega drevesa ni bilo, to se pravi, drevo je že bilo in še celo zelo podobno, toda duplja tam ni bilo.

Takoj sem se vrnil proti rečici, našel nalomljeno vejico in kakor se mi je zdelo, sem pričel stopati v pravi smeri, pri čemer sem previdno kontroliral sleherni korak. Na mah pa se od nekod pojavijo kmečka dekleta; skril sem se pred njimi za grm in začel vpiti: »Pojdite hitro mimo!«

Pričele so se krohotati in se dreti:

Malo zgodovine o predpasniku

Vsaka reč ima svojo zgodovino, saka je tudi predpasnik ne bi imel! In prav zanimiva je. Predpasnik je prav za prav potomec opasa, ki so ga poznali že starodavni narodi, kakor Egipčani, ki so si ga nosili okoli ledij kot zaščito zoper vremenske nepravilnosti. Od njih so ga prevzeli Grki in Rimljani, od teh pa spet drugi narodi. Ko so potem v teku dob oblačila postala daljša in popolnejša, je preprosto ljudstvo še dalje ostalo zvesto opasu, katerega so zlasti nosili pri delu, da so varovali obloko. Pozneje so ga nosile le ženske.

Tako je iz opasa nastal počasni predpasnik. Ker pa se je takorekoč razvil v del ženskega oblačila, je postal tudi on deležen usode spremenljivosti mode.

Nekako v 16. stoletju so predpasnike delali iz najfinejšega, s čipkami in vezjem okrašenega platna ali svile. V 17. stoletju so nemške ženske nosile ozke, preproste predpasnike, ki so jim rekli Fürstlich, iz česar je očitno nastala naša domača beseda firtah, birtah. Ob koncu 17. stoletja je segal prav do čevljev, do konca krila, in so ga ženske nosile tudi ob svečanostnih prilikah.

Na Francoskem je bil predpasnik dalje časa prepovedan; ko se je v 16. stoletju spet pojavil, so ženske nosile lične, z zlatimi in srebrnimi čipkami okrašene predpasnike, ki so se zelo priljubili. Ko pa je neka Parižanka opasala iz pristnih čipk izdelan predpasnik k plesni obleki, se poizkus ni obnesel. Mimo finih predpasnikov, ki so jih nosile bolj za okras, so pa obdržale še vedno preproste vrste za varovanje oblačila. Tudi razne narodne noše to potrjujejo.

V nekaterih švicarskih kantonih imajo ženske pri delu predpasnike iz pisanega katuna, ob nedeljah pa nosijo predpasnike iz težke, izpreminjaste svile, ki je dostikrat dragocenejša kakor obleka sama, katero popolnoma pokriva. Po raznih deželah — kdo bi vse našteval — so predpasniki neločljiva sestavina narodne noše.

Okrog polovice zemlje

Letos 20. oktobra bo na letališčih v južni Angliji start k najgromnejši mednarodni letalski tekmi, kakor je svet še ni doživel. Tekma bo prirejena za stoletnico civiliziranja Avstralije in se nazivlje »Mac Robertson International Air Races«. Proga iz Anglije do cilja v mestu Melbourne v Avstraliji meri 22.000 km. Tekma bo dvojna: hitrostna in handikapska. Vsak udeleženec mora v 16 dneh prispeti na cilj. Za hitrostno tekmo znaša prva nagrada 10.000 funtov sterlingov (1 funt sterling je okrog 250 Din) in zraven tega zlat pokal v vrednosti najmanj 500 funtov sterlingov. Druga nagrada znaša 1500, tretja pa 500 funtov sterlingov. Pri handikapski tekmi pa znaša prva nagrada 2000 in druga 1000 funtov sterlingov.

Proga pri prvi tekmi vodi čez Bagdad, Kalkuto, Singapur, Darwin in Charleville, kjer se mora vsak letalec ustaviti. Za handikapsko tekmo pa gre proga čez Marsello, Rim, Atene, Alep, Bagdad in dalje kakor pri prvi. Cilj je Melbourne. Vsako letalo mora nositi živež in vodo za tri dni za vsako osebo v letalu. Dne 1. julija je potekel rok za prijave. Prijavilo se je 55 letalcev iz večine evropskih držav, iz Avstralije in Zedinjenih držav. Pred dvema desetletjema bi si tudi najbujnejša domišljija kakega Južesa Vernea ne mislila, da bodo narodi tekmovali v letalski tekmi na progi 22.000 km dolgi, ki bo odločena v kakih štirih dneh.

Orjaška torta

Letos praznuje veliko avstralsko mesto Melbourne stoletnico ustanovitve. Ob tej priliki priredijo velikanske slovesnosti in prireditve. Tako n. pr. svetovno zračno tekmo z letali iz Angleške preko Azije v Avstralijo, kjer meri proga 22.000 kilometrov. Pa še drugače se bodo izkazali. Spekli bodo tudi orjaški puding ali torta, za katero bodo porabili eno in pol tone moke, 4 in pol tone sadja, 1 in pol tone sarovega masla, tri četrtine tone mandeljev in 36 tisoč jajec. To torto nameravajo razstaviti za časa slavlja, ki ga priredijo, v okrogli zgradbi, ki jo bodo zgradili nalašč v ta namen. V torto bodo zapekali sto zlatov, ki jih bodo skovali samo za to slavlje. Ker bodo torto razrezali na 25.000 kosov, ki se bodo lahko kupili, bo sto ljudi imelo upanje, da dobijo tak zlat v svojem kosu torte.

Čitajte tedensko revijo „ŽIVLJENJE IN SVET“

»Da te le ni sram, kar nag hodi po gmajni, s koprivo bi ga bilo treba!«
Bilo jih je razmeroma precej in opazil sem, da so nekatere pričele hoditi nazaj, druge pa so trgale koprive. Tedaj sem s svojo gorjajo pričel mahati na vse strani in zakričal:

»Samo blizu mi pridite, tako jo oplazim, kakera se mi približa, da še domačih ne bo več poznala!«
Toda med piskom in grohotom so me pričele od daleč žibati z dolgim protjem, da sem moral kar bežati. Izpočetka so se delale, kakor da tečejo za mano, potem pa so ostale zadaj. Precej dolgo sem tekkel po gozdu, nasproti mi je vel veter, že precej hladen, tako da zares nisem vedel, kaj naj počnem.

Napoved sem pritekel na parobek. Tam je bilo svetleje, toda spoznal sem, da do solnčnega zahoda ni več daleč. V pripovedkah sem čital, da so stari junaki pristavljali uho k tlom, če so hoteli izvedeti, ali se kdo približuje. Tudi jaz sem tako storil. Morda je bilo to precej bedasto in smešno, toda rad bi vedel, kaj bi na mojem mestu napravil kdo drugi. Nu, prislomil sem uho k zemlji in mahoma sem zares slisal mukanje in meketanje in sem vedel, da se bliža čreda. Razveselil sem se, zakaj pri vsaki čreda je navadno pastir. In zares je prihajala čreda, pastir je bil pa kar nekam čuden: spredaj je šel in ne zadaj, knjigo je čital, knuta pa se je vlekla za njim. Takoj sem ga poklical:

»Hej, tovariš!«

Po vsej priliki se je začudil, vendar pa tega ni pokazal, samo vprašal je:

»Kaj pa je?«

Povedal sem mu, kaj se mi je bilo pripetilo, in ga vprašal, kaj naj storim?

»Kakšno pa je tisto duplje?« je vprašal pastir.

Odgovoril sem mu, da je zelo veliko in globoko in da v vsem gozdu ni takih dupelj.

»To bo najbrže pri Kuzkini jami,« je zamišljeno dejal. »Najbrže bo tisto. Hej, Filip, pojdi sem!«

Od nekod izza krav se je približal dečko v ogromnem suknjiču. Pastir mu je ta suknjič slekel in ga dal meni.

»Za zdaj vsaj sramoto skrij,« je dejal.

Oblekel sem suknjič, pastir je ukazal dečku, naj čuva čredo, sam pa je šel z mamo iskat duplje. Spotoma sem si tega pastirja ogledal, videl sem, da je še mlad fant in sem ga vprašal:

»Kaj pa čitaš?«

Pokazal mi je knjigo, gledam: Turgenjev — »Očetje in sinovi.«

»Ali vse razumeš, kar je tu napisano?« mi je ušlo z jezika.

»Kajpak,« je dobrodušno dejal pastir. »Čemu pa naj potem čitam?«

»Od kod pa imaš knjigo?«

»Iz knjižnice Vserabotzemleša.«

»Si mar v sindikatu?«

Kje je Viktor Smith?

Letalec Viktor Smith, ki je hotel potolči rekord Amy Johnsonove »Capetown—London«, je po svojem odhodu iz Londona — izginil

Poslednji skalp

Muzej v Dublinu na Irskem je dobil v dar skalp, ki bo bržkone poslednja trofeja te okrutne šega. Daroval ga je član kraljeve policije na konju za severozapad v Kanadi. Kupil ga je bil za vrečo moke od nekega vojnika rodu Sarcejev. Ta mu je hkratu povedal zgodovino tega skalpa.

Leta 1879. so Grosventri prekorajši ameriško mejo in pri Lizard Pointu uspešno Sarceje, ki so tam bivali na svoji rezervaciji. Ko so napadenci v temi ugrabili konje in ženske, so krenili proti domu. Sarceji pa so jih zasledovali in jim po kratkem boju oteli oropano lastnino, med katero je bil dobjen tudi ta skalp.

Velikan in pritlikavec

Iz pasjega kraljestva v človeški družbi

»Kajpak. Vsi pastirji, čeprav so sezonski delavci, pripadajo Zemlesu (strokovna zveza lesnih delavcev). Kaj ne, ti si mislil, da pastirji niso ljudje, kali? Kdo pa prav za prav si?«

»Drugo stopnjo sem dovršil, zdaj pa mislim vstopiti v vur (višji učni zavod).«

»Na kakšno fakulteto?«

»Se ne vem točno; mislim, da na literarni.«

»Jaz pa hodim na fizmat (fizikalno-matematična fakulteta).«

Osupnil sem in obstal:

»Kako praviš: na fizmat?«

»Čisto enostavno? že drugo zimo bom letos v mestu posedal po čitalnicah.«

»Kaj si vendar... pastir?«

»Nu, kaj pa je to? Poleti sem pastir, pozimi pa vuzovec.«

»Ta je pa dobra. In kako ti je ime?«

»Prekrasno ime imam: Afinogen. Otroci mi pravijo: Finagent.«

»Počakaj, toda, ali si drugo stopnjo tudi dovršil?«

»Nak, OONO (okrožni oddelek narodne izobrazbe) me je poslal na rab-fak (delavsko fakulteto), odtod pa na fizmat. Nu, evo, tu je Kuzkina jama. In tu je duplje.«

Zares, bilo je tisto duplje. Izvlekel sem svojo obleko in se napravil. Pastir pa se je takoj obrnil in odšel k svoji čredi.

Sportna nedelja

Zmaga Jugoslavije nad Poljsko

V šesti meddržavni tekmi je jugoslovsko moštvo slavilo svojo drugo zmago nad poljsko reprezentanco

Beograd, 26. avgusta.

Danes se je pred 12.000 gledalci igrala nogometna tekma med reprezentancama Jugoslavije in Poljske. Tekma se je končala z nadmočno zmago Jugoslavije. Tekmi so prisostvovali tudi poljski poslanik Schwarzbürg-Günther z obojem poslanstva in mnogi drugi odličniki. Obe moštvi sta bili pozdravljeni ob vstopu na igrišče z jugoslovensko in poljsko državno himno. Tekmo je sodil odlično in nepristransko rumunski sodnik g. Ksifando.

Jugoslavija : Poljska 4 : 1 (2 : 0)

Poljaki so imeli začetni udarec, toda že v prvi minuti je nastala pred njihovim golom nevarna situacija. Petrak je lepo podal Sekuliću, ki pa je zabil z gol v prečko. Kmalu nato je nastala zopet gneča pred golom gostov in je bil pri tej priliki posredovan tudi njihov vratar. Sekulić je dal oster šut na gol, ki pa ga je skušal vratar ubraniti. Pri tem se je z vso silo zaletel v drog gola in se je bil zgrižl nezavesten ter so ga morali odnesti z igrišča. Pri vsej nadaljnji tekmi, ki je bila zaradi tega incidenta za par minut prekinjena, je bila v vratih gostov rezervna. Moštvo Jugoslavije se je hitro znašlo in igralo čedalje boljše, tako da je bila v vsaki situaciji vidna sigurnost. Zlasti se je odlikoval Sekulić kot vodja napada, prav tako pa so bili dobri halfi in ožja obramba. Le Gayer in Marjanovi se nikakor nista mogla znajti, čeravno se je zlasti od Marjanovi pričakovalo mnogo. Igra je bila v splošnem zelo ostro.

Pri gostih so bili zelo dobri halfi. Napad se pred golom ni mogel znajti in je žogo skoraj vselej izgubil. Jugoslavija je prehajala v čimdalje večjo nadmoč. Le napad se dolgo ni mogel znajti, in to vse do 25. minute, ko je padel prvi gol. V gneči pred golom gostov je Glisović ujel žogo ter jo oddal Sekuliću, ki jo je iz neposredne bližine poslal v mrežo. Občinstvo je sprejelo prvi gol Jugoslavije z viharim aplavzom. Poljaki so začeli nato igrati še ostreje in je prišlo do mnogih foullov, pri čemer je bil tudi Sekulić poškodovan, tako da je moral za nekaj časa zapustiti igrišče. V nadaljnjem poteku igre se je zlasti odlikoval Lechner, član osloške Slavije, ki je naravnost idealno odvezal žoge z glavo in jih dodajal svojim soigralcem. Po prvem голу je prišla nadmoč Jugoslavije še bolj do izraza, tako da se je igralo skoraj izključno na polju

gostov. Poljakom se je posrečilo par prodorov, ki bi lahko bili nevarni, če obramba ne bi intervenirala pravočasno. Odlični pa je bil Jakšić, ki je bil izredno siguren.

V 41. min. je dosegla Jugoslavija drugi gol. Po lepi kombinaciji je Sekulić streljal na gol, toda žoga je zadel v prečko in se odbila v Tirnaniću, ki jo je naglo podal Marjanoviću, ta pa jo je z glavo vrnil Sekuliću naravnost pod noge, nakar je Sekulić zabil žogo v levi kot in postavil 2:0.

Do konca prvega polčasa je bilo še na obeh straneh nekaj nevarnih situacij, toda rezultat se ni izpremenil.

Drugi polčas se je začel zopet v znaku nadmoči Jugoslavije. V 6. min. je dosegla Jugoslavija po krasnem prodoru tretji gol. Petrak je ostro streljal proti голу in Sekulić je v teku pognal žogo v mrežo. V 10. min. so gostje po krivdi beka Matisiće dosegli častni gol. Matisiće je odbil žogo z glavo in jo direktno podal levi zvezi gostov, ki jo je iz neposredne bližine poslal poleg Jakšića v mrežo. Poljaki so se za trenutek odtrgali od jugoslovenskega napada in napravili več nevarnih prodorov, toda Jakšić je z veliko sigurnostjo branil svoje svetišče in čistil situacijo.

V drugem polčasu se je opazilo, da popušta obramba Matisiće-Belošević, dočim je postal Lechner s svojo naravnost idealno igro najboljši mož na terenu. V 32. min. je padel četrti gol. Zaradi foula je sodnik odredil kazenski udarec, ki ga je streljal s polovice igrišča Petrak na gol. Marjanović ga je z izredno fineso poslal v mrežo in postavil 4:1. V 35. min. bi gostje malone dosegli drugi gol. Matisiće je izpustil žogo in Jakšić je planil iz gola, da bi ubranil. Pred nosom pa mu je snelo žogo desno krilo Poljakov in streljalo v prazen gol. Matisiće je ubranil z roko, zaradi česar je sodnik odredil enajstmetrovko. Streljal je je desni bek gostov Martina, toda Jakšić je sijajno ubranil. Poljaki so si proti koncu prizadevali doseči vsaj še en gol, vendar pa jim spričo dobre obrambe Jugoslavije ni uspela nobena akcija.

Od Jugoslovenov so bili najboljši Sekulić, Lechner in Petrak, dočim je Marjanović precej odpovedal. Obe krili sta igrali izredno dobro, enako dober pa je bil tudi Arsenijević. Ožja obramba je bila v prvem polčasu zelo dobra, v drugem polčasu pa je znatno popustila. Poljaki niso pokazali posebnega nogometnega znanja in niso pokazali one sigurnosti, s katero so se odlikovali Brazilci pri svojem nedavnem gostovanju v Beogradu.

enega kota, sicer velikih prilik za nje pred golom ni bilo.

Sodil je tekmo g. Cimperman.

Hermes : Jugoslavija (Zagreb) 3 : 2 (0 : 0)

Hermes: Oblak-Klančnik, Košmerlj-Kretić, Čebotin, Ferjan-Kos, Brodnik, Zalokar, Derenda, Karž.

Jugoslavija: Kuzman-Stojanović, Bogoević-Ožegović, Detelbach, Pless-Sironja, Duković, Nikolić, Alimpić, Milenković.

V prvem polčasu je bila igra izenačena. Hermes je bil od časa do časa v mali premoči. Napada sta si priborila po dva kora. Drugi del igre je bil bolj živahen, kar je zasluha obeh moštev. Prvi gol je zabil v

8. min. Milenković za Jugoslavijo s neubranljivim strelom. V 12. min. je povisil Pless iz precejšnje daljave s plasirano žogo na 2:0. Prost strel, ki ga je izvajal Klančnik v 14. min., je vratar samo odbil in Karž je izkoristil priliko, da je zabil prvi gol za domače. Nato je zaključil Derender v 23. min. lepo uspešno kombinacijo s strelom na gol in dosegel izenačenje. V živahni borbi za zmago je Hermes prevladoval na terenu in Kos je v 34. min. odločil z nadaljnjim zgoditkom tekmo v korist domačin.

Igra je bila zelo prijateljska in je potekla v ležernem stilu. Gostje so imeli dobro obrambo, odlikovali so se s točnim podajanjem, njih moštvo je izenačeno. Hermes je tudi imel dobre moči v obrambi, kriska vrsta je bila bolj slaba, dober je bil samo Ferjan, deloma Sočan, ki je v drugem delu igre vstopil za Kretića. V napadu je bil najboljši Kos, ustregla sta Derenda in Karž. Brodnik je imel slab dan, Zalokar pa povsem nemogoč. Ali nima Hermes mlajše moči?

Sodil je g. Lukežić.

Ilirija najboljši plavalni klub

Dubrovniški Jug prvak v juniorskem plavanju in waterpolu — Ilirija druga v plavanju, tretja v waterpolu — V skupni oceni je Ilirija na I. mestu med našimi plavalnimi klubi

Dubrovnik, 26. avg.

Danes ob 8.30 so se pričele v Dubrovniku finalne tekme za juniorsko državno prvenstvo v plavanju. Zanimanje za tekmovalje je bilo izredno veliko.

Tehnični rezultati so bili:

50 m prosto juniorji: 1. Defilipis (Conc.) 29.2, 2. Veramenta (Jug) 30, 3. Zihler (Ilirija) 30.4, 4. Felde (Jug), 5. Votrubeć (Conc.)

100 m prosto lunoorke: 1. Grošelj (Ilirija) 1:26.3, 2. Bjelovučić (Jug) 1:29.1, 3. Šiška (Ilirija) 1:29.1, 4. Lavrenčič (Ilirija), 5. Janković, 6. Petrović (obe Concordia).

100 m hrbtno juniorji: 1. Schell (Ilirija) 1:23.6, 2. Bjelovučić (Jug) 1:24.9, 3. Dolan (Conc) 1.26, 4. Ciganović (Jug), 5. Bobić (Jug), 6. Tavčar (Ilirija).

100 m prosto lunoorke: 1. Grošelj (Ilirija) 1:41.8, 2. Orič (Jug) 1.44, 3. Dvořak (Conc.) 1.45.4, 4. Kovčiček (Conc.), 5. Babinec (Ilirija), 6. Ratković (Jug).

4 × 50 m prosto juniorji: 1. Jug II 2:02.8, 2. Jadran (Ercegovi) 2:05, 3. Jug I 2:05.4, 4. Ilirija, 5. Concordia, 6. Jadran II.

3 × 100 m mešano lunoorke: 1. Jug II 4:51.2, 2. Ilirija I 4:53.4, 3. Ilirija II 5:15.4, 4. Concordia, 5. Jug I.

Nato se je vršila waterpolo tekma med Jugom in Ilirijo in je zmagal Jug z rezultatom 4:0 (2:0).

Popoldne se je tekmovalje nadaljevalo ob 15.

200 m prosto juniorji: 1. Defilipis (Conc.) 2:34.2, 2. Fux (Ilirija) 2:41.3, 3. Schell (Ilirija) 2:41.8, 4. Perera (Jug), 5. Radić, 6. Tosović (oba Jug).

50 m prosto lunoorke: 1. Grošelj (Ilirija) 36.8, 2. Šiška (Ilirija) 36.8, 3. Bjelovučić (Jug) 37.5, 4. Bjelić (Bob), 5. Tavčar (Ilirija), 6. Ivanjčević (Jug).

100 m prosto lunoorke: 1. Orič (Jug) 1.26,

2. Venuti (Jadran) 1:27.6, 3. Rajsar (Conc.) 1:38, 4. Pzdar (Bob), 5. Kunčević (Jug), 6. Ubi (Conc.).

100 m hrbtno lunoorke: 1. Bartulović (Jug) 1:42.4, 2. Dvořak (Conc.) 1:47.6, 3. Petrović (Conc.) 1.54, 4. Ozmić (Ilirija), 5. Samardžić (Jug).

3 × 100 m mešano lunoorke: 1. Jug I 4:04.6, 2. Concordia I 4:07.6, 3. Ilirija II 4:10.2, 4. Jug II, 5. Ilirija I, 6. Concordia II.

4 × 50 m prosto lunoorke: 1. Ilirija I 2:31.6, 2. Jug I 2:40.4, 3. Jug II 2:49.4, 4. Concordia I, 5. Ilirija II.

V waterpolu je Jug premagal Jadrana s 5:0 (4:0).

Končno stanje v juniorskem prvenstvu: Jug 208 točk, Ilirija 170, Concordia 96, Jadran 26, Bob 7.

V waterpolu je prvi Jug, 2. Jadran, 3. Ilirija.

V skupni oceni vseh državnih prvenstev si je Ilirija priborila naslov najboljšega kluba v Jugoslaviji in prehodno darilo ministra za telesno vzgojo dr. Andjelčevića Ilirija, 2. Jug, 3. Concordia.

Plavalni miting na Sušaku

Sušak, 26. avgusta.

V kopališču »Jadran« se je danes vršila mednarodna plavalna tekma med domačo Viktorijo in reško Fiumano. Spored je bil olimpijski. Rezultati so bili: 1.500 m prosto 1. Mini (Viktorija) 21:26.4, 100 m hrbtno: 1. Marčeta (Viktorija) 1:14.2, 400 m prosto: 1. Mini (Viktorija) 5:16, 100 m prosto: 1. Stocker (Viktorija) 1:04, 4 × 200 m prosto: 1. Viktorija 9:59.4, 2. Fumana 10:33.1, 200 m prsno: 1. Viezzoli (Fumana) 3:14.2, 5 × 50 m prosto: 1. Viktorija 2:23.4, 2. Fumana 2:25.2.

Po točkah je zmagala Viktorija z rezultatom 42:36.

Velik zbor slovenskih trgovcev

V Konjicah se je včeraj vršila letna skupščina Zveze trgovskih združenj

Slovenske Konjice, 26. avgusta.

V Slovenskih Konjicah je imela danes Zveza trgovskih združenj državne banovine svoj XIV. redno letno skupščino, ki se je tudi letos vršila v znaku popolne stanovske solidarnosti. Večina delegatov je prispevala v Slovenske Konjice že v soboto dopoldne.

k predkonferenci

Ki se je vršila v kino-dvorani društvene doma. Predkonferenca, ki jo je vodil predsednik zveze g. Josip Kavčič, ki je v večrni razpravi temeljito proučila številne predloge, ki so bili v zvezi z občni zbor dostavljeni od posameznih trgovskih združenj.

Predkonferenca je najprej razpravljala o prejem vprašanj industrijskih prodajalnic, ki delajo trgovini občutno konkurenco predvsem zaradi tega, ker se te prodajalnice v davčnem pogledu smatrajo kot podružnice centralnega obrata, kar ima za posledico, da odpade na vsako tako podružnico malenkostni davek v primeri z davkom, ki se nalaga samostojnim trgovcem, kar ustvarja neenake konkurenčne pogoje. Težnja trgovstva, ki je prišla do izraza že v resolucijah prvega kongresa jugoslovenskega trgovstva v Skopju, gre za to, da se take industrijske prodajalnice sploh ne dopustijo, dokler pa obstojajo, naj se enako obdavčijo kakor obrati samostojnih trgovcev.

Drugo važno mesto je na predkonferenci zavzemalo

davčno vprašanje

zlasti glede na pridobitno. Navedeni so bili številni primeri, ki kažejo, da ustvarja nov način odmere pridobitne na podlagi februarske davčne novele številne trdote, ki jih je treba nujno odpraviti. Mnogo je bilo debate tudi o davčni praksi, ki gre za to, da se enostavno linearno povzra osnova za odmero, in sicer po navodilih nekaterih finančnih organov, kar je v očitnem nasprotju z zakonom. V tej zvezi se je razpravljalo tudi o trošarinah, ki so zlasti za alkohol in sladkor mnogo previsoke, tako da občutno zmanjšujejo konzum na škodo državne blaginje. Mnogo pritožb se je čulo tudi glede takse na račune in glede postopanja finančnih organov pri kontroli ter glede 1/2% pobotniške takse na plače trgovskih nameščen-

cev, ki se mora po novem tolmacenju finančnega ministrstva pobirati tudi tedaj, kadar se ne izda nobeno potrdilo, samo če se izdarek kot tak zabeleži v knjigah, torej v pretežni večini primerov. Davčne uprave zahtevajo to pobotniško takso tudi za pet let nazaj. Razprava se je vršila tudi glede 1% izrednega doprinosna na uslužbniški davek, ki ga finančna uprava v nasprotju s finančnim zakonom zahteva tudi od plač kvalificiranih in nekvificiranih delavcev. Nadaljna zahteva gre za to, da se vzpostavi tajnost čekovnih računov pri Poštni hranilnici, ki danes ne obstoja, ker davčna oblast zahteva podatke o prometu na teh računih ter na podlagi tega prometa sklepajo na višino kupčijskega prometa dotičnega trgovca, kar daje pogosto docela nepravilno sliko.

Precejšen del razprave je bil posvečen tudi vprašanju naših denarnih zavodov, ki je zelo nujno in se mora definitivno rešiti, kar pa se da samo z denarjem. Na koncu je predkonferenca obširno razpravljala o zadevi glede

izvoz našega sadja

v Nemčijo na podlagi ugodnostnega kontingenta. Kakor se je v teku razprave pokazalo, pade krivda zaradi velike škode, ki jo trpi sedaj naša sadna trgovina in naš producent, predvsem na Privilegiranu izvoznem družbu (Prizad), ki je s svojim zavlačevanjem pri izdaji izvoznice povzročila, da smo zamudili pri izvozu zgodnjih jabolk najugodnejši čas, ko je bila cena na nemškem tržišču še zelo visoka; danes, ko je trg preplavljen, pa se te izvoznice ne morejo več izkoristiti, ker se izvoz navzlic premiji ne izplača več. Tako je ostalo več sto vagonov sadja deloma doma, kjer gnije in se mora uporabljati za mošt. Očitek pada na Prizad predvsem zaradi tega, ker naši izvozniki do 16. julija, ko bi se moral že pričeti izvoz zgodnjih jabolk, niso niti vedeli, da je ves kontingent za izvoz v Nemčijo dodeljen Prizadu; potem pa so morali navzlic številnim intervencijam 14 dni čakati na izvoznice ter so tako zamudili najugodnejšo dobo za izvoz, ko je bila cena v Nemčiji prav ugodna. Zmesto so povzročili tudi medsebojni spori in zahteva Prizada, da se ustanovi prihodnji sindikat sadnih izvoznikov, kjer je prišlo do nesoglasja. Kritika pa se je obračala končno tudi proti temu, da si

Prizad pridržuje za svoj posej pri izdaji izvoznice razmeroma znaten del izvozne premije. Izvozniki dolgo časa niso bili na jasnem, koliko bo znašala premija in kako se bo razdelila. Mnogi so tudi ugovarjali trditvi Prizada, da je Nemčija zahtevala izvoz v zabojih in ne rinfuza, z utemeljitvijo, češ, da se hočejo Nemci na ta način ubraniti prenosu sadnih škodljivcev. Trgovci pa zatrjujejo, da se ti škodljivci, če so na sadju, prenesejo prav tako v zabojih kakor pri rinfuza pošiljkah. Razprave o vseh vprašanjih, ki so na predkonferenci prišla do razprave, so se živahno udeležili številni delegati, med njimi zlasti tudi predsednik Zbornice za TOI g. Ivan Jelačin.

Potek skupščine

Kakor predkonferenca, takose je tudi letna skupščina v nedeljo dopoldne vršila v kino dvorani Društvenega doma v Konjicah. Skupščina je ob 10. dopoldne otvoril predsednik Zveze g. Josip Kavčič, ki je ugotovil, da je navzočih 82 delegatov. Med drugimi so svojo odsotnost opravičili bivši minister g. Mohorič ter narodni poslanec g. Krejči, Prekoršek, Benko in Petrovar. Predsednik g. Kavčič je v uvodu pozdravil predstavnika državne oblasti sreskega področnika g. Dereanija, nadalje predsednika Zbornice za TOI g. Ivana Jelačina, narodnega poslanca gosp. Karla Gajšaka, konjskega župana gosp. notarja Jereba, predsednika Slovenskega trgovskega društva »Merkur« gosp. Smerkolja in kot domačina predsednika konjskega združenja trgovcev g. Šumra. Z živahnim odobravanjem je bila sprejeta vdanostna brzojavka Nj. Vel. kralju. Z občnega zbora so bile poslane brzojavne pozdravke trgovskemu ministru g. Demetroviću, ministru dr. Novaku in banu dr. Marušiću.

Predsedstveno poročilo

Predsednik zveze g. Josip Kavčič je nato v obširnem govoru orisal delovanje zveze v preteklem letu, ki je bilo v znamenju izredno živahnega organizatorskega in stanovskega gibanja, ki je dovedlo letos do prvega jugoslovenskega trgovskega kongresa v Skopju, kjer je bilo ustanovljeno tudi vrhovno predstavništvo zvez trgovskih združenj kraljevine Jugoslavije.

Nato je podal obširno sliko današnje gospodarske položaja. Agrarna kriza tudi lani še ni ponehala, v zunanji trgovini pa je protekcionizem napredoval. Poleg prizadevanj za tesnejše gospodarsko delovanje med državami Male antante, je omejitvi zlasti politično in gospodarsko zblizanje z bratsko Bolgarijo. Naša trgovinska politika je bila letos zelo živahna in je privedla do številnih novih trgovinskih sporazumov. V notranji gospodarski politiki pa pogrešamo gospodarski načrt, ki je nujno potreben, da se določijo smernice naše gospodarske politike. Nujno potrebna nam je tudi decentralizacija državne uprave. Naš denarni trg je še vedno neurejen, kar vsi težko občutimo. Organizacijo naših denarnih zavodov, zlasti hranilnic in posojilnic, bo treba zopet vzpostaviti in je treba najti sredstva, da bodo ti zavodi zopet normalno funkcionirali. Nujno potrebna nam je tudi moderen bančni zakon.

Gospodarska in denarna kriza nam je prinesla zaščitne uredbe, ki so tudi trgovski stan občutno prizadele. Trgovstvo je v principu proti vsaki zaščiti: če pa se zaščiti drugi stanovi, potem je potrebna zaščita tudi za one trgovce, ki so prizadejeni zaradi zaščite drugih stanov.

Naše davčne odbore čaka letos težavno delo. Davčna oblastva so dobila stroge naloge glede priredbenega postopanja, ki kažejo samostojno tolmachenje zakonov. Davčnih osnov, ki so se vsa zadnja leta navzlic nazadajočemu prometu in zasluzku stalno dvigala, ni mogoče še nadalje povečati. Trgovci dobro vedo, da morajo državi dati, kar so kot državljani dolžni, ne sme pa to iti tako daleč, da bi sami izkpravili. Pri odmeri davkov se mora predvsem postopati po zakonu, kjer velja princip, da se obdavči enoletni čist dohod in ne sme priti v prakso, da bi se izdajala navodila, v kakšnih odstotkih se morajo povziti osnovne, kar ni osnovano v zakonu. Pri tej priliki se je predsednik g. Kavčič hvalno spomnil narodnih poslancev gg. Mohoriča in Krejčija, ki sta letos v februarju v finančnem odboru vodila težko borbo glede novega davčnega zakona.

V nadaljnjih svojih izjavanjih je predsednik poudaril potrebo konstruktivne kritike v gospodarskih vprašanjih, zlasti tam, kjer se kaže, da ukrepi niso pravilni. Jugoslovansko trgovstvo je svoje stanovske organizacije izgradilo, sedaj pa je potrebno, da se izvedejo volitve v gospodarske zbornice, in sicer preko stanovskih organizacij. Predsedniku beogradskega saveza g. Saviću pa je tudi slovensko trgovstvo dolžno zahvalo za prizadevanje in pomoč, ki ga je pokazal pri vzvemanju za življenjske interese jugoslovenskega trgovstva. V jugoslovenskem trgovstvu vlada enotno prepričanje, da je treba pričeti z izvajanjem smotrene gospodarske politike. V tej zvezi je predsednik g. Kavčič postavil zahtevo po stanovski demokraciji, kjer bo vsak predstavnik stanu za svoje delo odgovoren svoji organizaciji. V tej zvezi pa je treba čimprej izdelati gospodarski načrt.

Sklepi občnega zbora

Blagajniško poročilo je namesto obolelega blagajnika g. Verovška prečital predsednik g. Kavčič, v imenu nadzorstva pa je podal nadzorstveno poročilo g. Šporn, nakar je bila izrečena razrešnica. Predsednik g. Kavčič je izrekel vsemema tajniku g. Kaiserju priznanje za vestno, pridno in pošteno delo. Zbor je nato odobril proračun za leto 1934 v višini 164.800 Din. Po referatu predsednika g. Kavčiča je zbor sprejel nekatere spremembe pravil. Funkcijska doba svetnega predsedstva znaša po teh spremembah 3 leta, skladno s pravili združenj. V predsedstvo zveze delegirajo v bodoče združenja svoje predstavnike za dobo 3 let, tako da se predsedstvo ne voli na občnem zboru zveze. Združenje ima do 300 članov enega delegata, do 600 članov dva, do 900 članov tri in preko 900 članov štiri delegate, člani svetnega predsedstva. Te spremembe bodo veljale po preteku funkcijske dobe sedanjega predsedstva. Občni zbor je nato sprejel obširne resolucije, ki jih bomo objavili v prihodnji številki.

Dve zmagi ljubljanskih klubov

Obe moštvi, Ilirija in Hermes, ki sta povabili v goste zunanja kluba, sta premagala svoja nasprotnika

Ljubljana je imela včeraj kar dve nogometni prireditvi, in sicer v Stadionu in na igrišču Hermesa. Dve nogometni tekmi en dan sta za Ljubljano vendarle malo preveč. Zaradi tega tudi obisk ni bil prevelik. Tolažimo se lahko s tem, da sta Ilirija in Hermes odšla z igrišč neporažena.

Ilirija : Austria (Celovec) 3 : 0 (1 : 0)

Ilirija: Herman-Unterreiter, Strehovec-Bogme, Sočan, Lah II-Ice, Svetic V., Varšek, Slapar, Pfeifer.

Austria: Koljč-Melišnik, Šimek-Smolina, Seranik, Piber-Fronek, Šmelčiček, Pontaš, Kostanjšek, Herman.

Srečanja s Celovčani ne vzbujajo, včasih po krivici, pri nas velikega zanimanja. Kljub temu pa je bilo na igrišču nekaj najbolj zveste publike, ki mora biti povsod zraven in na katero se prireditelji tekem še lahko kolikor toliko zanesajo.

Toda tudi ob manjšem številu gledalstva in ob priliki manj važnih prijateljskih srečanj bi morala naša moštva zaigrati v boljšem stilu. Že iz propagandnih razlogov in da se ne jemlje veselje še onim, ki prihajajo na igrišča. Ta tekma pa s tega vidika ni uspešna.

Ilirija je postavila na polje moštvo v sestavi, ki je namajen neobčuten. Se najboljše se je obnesla vrsta krilcev, ki je ostala kolikor toliko intaktna. Novinec Lah II je bil sicer najšibkejši v trojici, kar je nazadnje razumljivo, vendar ni napravil nobene škode. Sočan je igral pod svojo običajno formo in je bil zlasti v dodajanju precej netočen. Del obrambe je bil na mestu, Unterreiter je bil najboljši od treh branilcev (v drugem polčasu je igral namesto Strehovca Lah I), tudi Hermanov debut se je obnesel. Ni imel preveč dela, kar ga je bilo, ga je dobro opravil. Strehovec je po dolgem času prvič nastopil in je bil zelo okoren, moral bo pač še v Solo, predno bo našel pot do svoje nekdanje forme. Napad je bil ves čas Ahilova peta v moštvo. Najslabši mož v njem je bil Svetic, ki ga je pozneje zamenjal Pikič, gotovo se nahaja trenutno povsem izven forme. Ice je dal svojo običajno igro in je bil poleg Pikiča edini aktiven igralec. Niti Slapar niti Pfeifer, ki sta koncem igre izvedla rošado, nista bila v stanju posesti aktivno v dogodke, a Varšek kot vodja napada je svojo nalogo dobro zgrešil. Moštvo je prinesla uspeh okolnost, da ni bilo v nasprotnem napadu nobenega strel-

ca, poleg tega kolikor toliko zadovoljiva igra lastne obrambe. V borbi z močnejšim nasprotnikom se ta formacija moštva gotovo ne bi obnesla.

Celovčani so dali še nekaj več kot se je od njih pričakovalo. Predvsem so ugodno presenetili z razmeroma dobro tehnično izvežbanostjo in so kot celota napravili vtis neke homogenosti. Dobri so bili v obrambi, v kateri se je lepo in sigurno uveljavljal vratar, ki je imel precej dela in ga sproti precej pridno opravljal, zanesljiv je bil tudi desni branilec. Krilci so nekoliko zaostajali, bili so nekam počasni, desni je bil poleg tega precej oster, tako da je zakrivil nebroj prostih strellov. Srednji krilec je bil ob izvajanju enajstke deset minut pred koncem zaradi prigovaranja sodniku izključen, pa se njegova odsotnost ni mnogo opazila. Napad je bil v polju kombinatno dober. S kombinacijami pa je pretiraval in je seveda v zaključnih potezih vedno nudil nasprotni obrambi še zadnjo možnost, da je uspešno posredovala; najlepši prilik, ki si jih je tekem igre nekaj ustvaril, ni mogel izkoristiti, ker se je le redkokdaj kdo spomnil, da je treba tudi streljati na gol.

Igra ni bila na posebi višini. Večji del je bila vsebinsko zelo pahljavna, semtertja je bilo eno zatem drugo moštvo v majhni terenski premoči, v glavnem pa je šla borba od ene branilske črte do druge. Žoga je bila dober del igre nekam trmasta in se ni hotela pokoravati intenciam onih, ki so jo dirigirali, zato je bilo mnogo hitrostnih tekmovalj, kdo jo bo prej dosegel. Da ta način ni igri v prid, je razumljivo.

Edini gol je v prvem polčasu zabil Sočan iz prostega strela z nekaj 20 metrov; bilo je začetkom igre, v 9. min., žoga je šla precej nedolžno mimo dveh treh nog, vratar je bil pokrit in se je precej iznenadil, ko je moral pobrati usnje iz mreže. Veliko šans si napada nista priborila, gostje so bili težko žogo s kota dvakrat, domači en samkrat, to je bilo vse.

V drugem delu igre so se spremembe v domačem moštvo spočetka opazale, pozneje pa je moštvo zopet zapadlo v prvotno mrtvilo. Domači napad je parkrat malo bolj resno pritisnil, priboril si je pet kotov, Pikič je zadnjega v 20 min. izkoristil in iz težke pozicije neubranljivo poslal v mrežo. V 35. min. se je šel Pikič otresati tik pred golom prevsiljeve obrambe, kar je privedlo do enajstke, ki jo je Sandi z bombe pretvoril. Gostje so v tem delu igre kljub boljši igri v polju prišli samo še do

TEDEN DNI FILMA

Olga Čehova igra glavno žensko vlogo v novem Paramountovem zvočnem filmu »Koncert«

»Kralja valčka«

O tem prijetnem zvočnem filmu, ki ga bomo videli tudi v Ljubljani, smo že kratko poročali. Je to veselo igra iz prijetnih starih časov. Josef Lanner (Paul Hörbiger) je priznani valčkov kralj Dunaja. Prvi goslač njegove kapele, neki Johann Strauss (Adolf Wohlbrück), pa je na Dunaju čisto neznan imo. Pa tudi ta začne naenkrat komponirati, kar staremu Lannerju ne gre v račun. V tem napetem razpoloženju pada Lannerju na um valček, ki ga Strauss napiše. Iz tega dejstva nastane potem valčkova vojna, ki razdeli ves Dunaj v dva tabora. Vmes so: prijetna komedija na angleškem dvoru, ko se boječi princ Albert von Coburg (Heinz von Ciele) nikakor ne more izpovedati angleški kraljici, potem ljubavna zgodba med Lannerjevo hčerko Katko (Renate Müllerjeva) in Gustinom (Wilky Fritsch), ki tolče v Lannerjevi kapele po bobnu, in zraven podjetna valčkova glasba po motivih Lannerja in Straussa... To je dovolj za občinstvo, ki si želi smeha in pristranskega razvedrila.

Režijo je vodil dr. Ludwik Berger z velikim razumevanjem za prizore z množicami. Za vodilne vloge si je izbral dobre moči, poleg gori omenjenih še pristrano Hanno Waagovo v vlogi zaljubljenega angleškega kraljice, temperamentno Roso Barsonyjevo, ki je med drugim kreirala tudi nov ples — valček brez vrtnice. Naposled igra tudi še Theo Lingen in Karl Stepanek. V nemških listih beremo, da je film povsod izredno ugajal, saj imajo ljudje povsod smisel za prijetno glasbo in humor.

»Marija« z Annabelljo

Ljubljanski publiki se pripravlja presečenje z velikim zvočnim filmom »Marija«, v kateri ima glavno vlogo pri občinstvu že priljubljena zvezdnica Annabellja.

Kratka vsebina tega zvočnega filma je naslednja:

»Čisto majhna je Marija. Nikomur ni nepot: ne čuješ je, ne vidiš je. Lepa pa je. To je opazil tudi upravitelj posestva na madžarski pusti, kjer jo Marija služi. Mladenka je bila neizkušena, pa je verjela in padla. Potem pa so se ji smejali in jo zasramovali vsi, ki so vedeli za to ljubavno razmerje — pa še upravitelj po vrhu. Vaščani so jo naposled izgnali iz svoje srede.

Marija je potem dobila zaposlenje v bližnjem mestecu. Vsi, ki so jo spoznali, so jo vzljubili, a vzljubili so tudi njeno dete. Vendar se je morala tudi od tod umakniti, ker človeško srce ne pozna usmiljenja.

Njeno zastrupljeno življenje jo je ugonobilo. Nekoč je vsa obupana pokleknila pred sliko Matere Božje v neki cerkvi, krikla in se zrušila mrtva na tla.

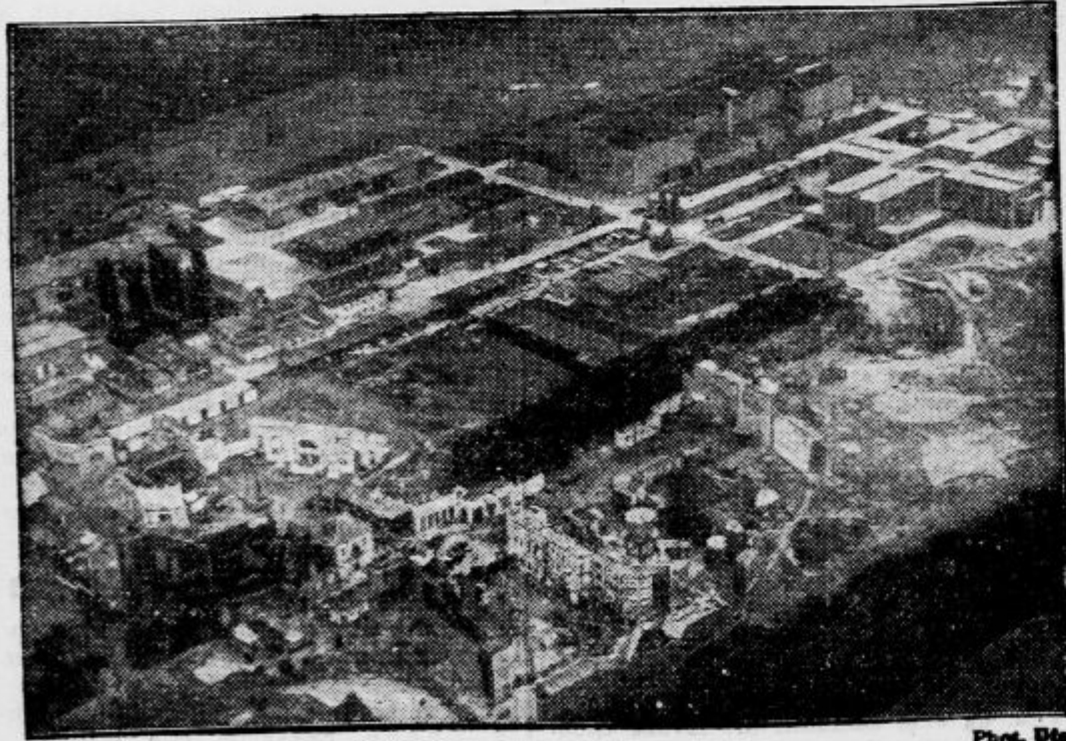
S tem filmom, ki mu pri gledalcih seveda ne bo manjkalo solz, je priznani madžarski režiser Paul Fejos napravil Annabelljo za umetniško svetovnega slovesa. Pravijo, da Annabellja še v nobenem drugem svojem filmu ni nastopala tako prigradno in pristrano. Snov sama je takšna, da bo film brez dvoma uspel tudi v Ljubljani.

Trude Marlenova, mlada plavalca zvezdnica Ufe, se tudi uveljavlja

Albrecht Schoenhals v svoji dvojni vlogi v »Knezu Voroncovu«, ki ga je režiral Artur Robison

Posnetek neubabelsberškega ozemlja berlinskega filmskega podjetja Ufe iz letala. Filmsko mesto Neubabelsberg je blizu Berlina

Tekoča ulica

Neki italijanski inženjer pravi, da je izumljal tako zvano tekočo ulico. Načelo je isto kakor pri premikajočih se stopnicah, ki jih imajo že malone po vseh deželah. Za enkrat namerava zgraditi samo poskusno ulico, ki bo razdeljena na šest pramenov, od katerih bodo trije tekli v eni smeri, trije pa v nasprotni. Vsak pramen bo prenašal pešce, kolesarje in vozila z avtomobi-

li vred. Vsak pramen bo tekkel z drugo hitrostjo; prvi z brzino deset km, drugi z 20 kilometrov in tretji s 30 km. Prehod z enega pramena na drugega se izvrši izključno tako se bodo brzine na tej tekoči ulici lahko razvijale. Izumitelj se bavi zdaj s tem, da bi izumil najprimernejšo snov za pramena. Ta mora biti trpežna in prožna ter ne sme ovirati prometa ob mokroti, snegu in ledu.

Žena v sodobnem svetu

Odpušcanje žen iz služb v Nemčiji

Ko so v Nemčiji napovedali redukcijo žen, so obljubovali, da bodo prišle v poštev samo tiste poročene žene, katerih možje dosežajo določen eksistenčni minimum. Po izvršenih redukcijah se je pa izkazalo, da so bili pri odpušcanju žensk iz služb merodajni povsem drugi vidiki, kajti od vseh reduciranih ročnih delavk je bilo samo 21 odstotkov poročenih ter 6 in pol odstotka vdov. Med odpuščenimi privatnimi nameščenkami je pa celo 94 odstotkov samskih in samo 3 odstotki poročenih; druge so vdove in ločenke. Pri državnih nameščenkah je razmerje približno enako. Očividno so se redukcije izvršile po politični »zanestljivosti«.

Poročilo o redukcijah, ki je izšlo v nekem inozemskem listu, navaja, da je med odpuščenimi ženami le malo takih, ki bi imele prehrano in zatočje v družini. Druge bodo navezane na državno podporo ali na beračenje in na prostitucijo.

Vendar pa tudi nemški fašizem svojih »principov« glede ženskega dela ne more izjaviti dosledno. Kadar se ti principi ne krijejo z interesi kapitalistov, prav rad popusti, da se »koristi splošnosti«. Tako je mnogo tovarn, ki sicer odpuščajo starejše, bolj plačane ženske, na njihova mesta pa ne sprejmejo brezposelnih moških, temveč mlajše delavke, ki jih lahko mnogo slabše plačajo. Resnica je, da današnja obrt ne more pogrešati ženskih sil, kajti to je v prvi vrsti proti interesom podjetnikov, ki potrebujejo čim cenejše delovne sile. Prav tako potrebuje cenejšo žensko delovno moč država, ki mora priti na čim cenejši način do vojnega materiala. V tem smislu pišejo tudi listi, ki drugače neprestano pripovedujejo, da je žena domena »kuhanja in otroška soba«. List »Mlada Nemka« se tako izjavi: »Pri naši propagandi o že-

nih nalogah, ki so v prvi vrsti naloge gospodinj, ne smemo pozabiti, da naša industrija ne more eksistirati brez meznega dela mladih deklet. Žensko delo v industriji je socialna funkcija. To je delo za splošno korist in ne za poklep privatnega kapitalizma.« To je res čudovita logika, s katero bistrijo možgane nemškimi dekletom.

Kljub krizi in redukcijam ter propagandi proti ženskemu delu zunaj doma se v Nemčiji povpraševanje po ženski delovni sili stalno dviga v primeri s povpraševanjem po moških delavcih. L. 1919. je bilo od vseh zaposlenih delovnih moči 25 odstotkov žensk, l. 1926. pa samo 23 odstotkov, leta 1933. pa je naraslo za 10 odstotkov. Ta porast ženskega dela v industriji moramo tolmачiti samo z že omenjenima vzrokoma: s cenejšim ženskim delom in z dvigom vojne industrije.

V tovarni za eksplozivni material v Wstengersu, je bilo bla pod narodno-socialističnim režimom novo sprejetih 1400 žensk, v prvi vrsti mladih delavk. Prav tako je tovarna za kemične izdelke sprejela v tem letu nad 1300 novih delovnih sil, v pretežni večini mladih deklet.

Brezposelnost vseh branž, tudi akademsko izobražene intelektualke, pošilja na kmetote kot »pomočnice na posevstvih«. Četudi te »pomočnice« vrše svoje delo zastonj, samo za hrano, jih vendar ne uvrščajo med brezposelne, samo, da se pred javnostjo izkažejo z manjšim številom brezposelnih. Tako je to brezplačno delo postalo obvezno za vsako nemško dekle, ki mora delati zastonj raznim bogatim kmetom in veleposesnikom, ali kot neplačana gospodinj-ska pomočnica pri meščanskih ženah ali pri obrtnikih. Tako delo brez dvoma poveča brezposelnost, saj je razumljivo, »a gospodinja«, ki lahko dobi v hišo tako »dobrovoljko«, ne bo najemala plačane služkinje ali pomočnice.

Iz akvaristove torbe O številu ribic v akvariju in drugo

Ko sem nedavno kolesaril po Lžanski cesti in med potjo akvariral v očisteni jarkih, kjer je zdaj malo rib, (ker je malo hrane), sem se za igrom ustavljal pri neki kuži, da si ujamem nekaj mladičev rakov, ki niso je mične živalce, temveč so v akvariju zelo koristni. Žal jih ni bilo, samo večji raki so mi pršli v mrežo, ki sem jih spet izpuštil. Tudi v Zelmejški sem akvariral in ujel takoj, kar sem želel, namreč blistavce. Blistavca sem že svoječasno opisal, zaradi česar bo dovolj, če omenim, da so blistavci (Telestes Agasszii Heck) v mladosti zelo podobni pisankam (Alburnus bipunctatus), samo da je pri blistavcih trup bolj podolgovat, gobček neznan podoben, podprena plavut pa kratka. Sledetega dne sem akvariral v Malem grabnu in ugotovil tudi v dolnjem toku obilo baškanskih polrač, to je onih, ki nimajo na zgornjem delu korena repne plavuti črne pege kakor navadne polrače (Cobitis tuienia). Razlikujejo se pa po barvi od baškanskih polrač iz Radnje pri Brezovici.

Zdaj pridem na predmet, ki je za akvarista zelo važen, namreč na število ribic v akvariju. Navada začetnikov, ki traja pri nekaterih po več let, je, da si omislijo premmogo rib v razmerno majhni posodi. Posledica tega je, da živalcem primanjkuje kisika, da je prehrana nekaterih počasnejših rib otežkočena, ker jim živahnejše pojedjo hrano izpred nosu, poleg tega je pa težko pregledati dnevno vsako ribo glede na parazite. Zaradi tega se čisto prijeti, da začne ribe ginevati. Navadno poginejo najprej večje ribe, ki se pri transportu, zlasti če pridejo po transportu iz tujine, obtočijo ob stenah kanglic; potem pridejo na vrsto manjše — vse dotlej, dokler se število ne skrči tako daleč, da pride na tri litre vode v akvariju po ena 3 do 5 mm dolga riba, kar ustreza tudi pravilu — dotični začetnik pa trpi pri eksotih ne samo gmočno škodo, temveč ga tare tudi vest, da so mu ribice po njegovi krivdi poginile. V akvariju ne gojimo rib, da umirajo, temveč da jih opazujemo in da jim nudimo boljše in udobnejše pogoje za življenje, kakor jih imajo na prostem.

Slednjič se dotaknem še trdoživov. Znano je, da omamljajo trdoživci s strupom svojih lovov manjše vodne živalce. To sem sam ponovno ugotovil. Če mi je zmanjkalo vodnih bolh, sem posodo, kjer jih doma gojim, splaknil, odstranil s čunjo alge s sten, napolnil posodo s svežo vodo, po povratku z izleta sem pa vlij vanjo uiete bolhe. Dvakrat pa nisem tako ravnal, a to je postalo usodno za bolhe. Obakrat so

bile boljše v teku dveh dni vse mrtve, voda je pa tipično smrdela. Pogledal sem malo bolje v posodo in ugotovil, da je bilo mnogo trdoživcev na stenah. Da bi se o tem prepričal, sem vlij pravkar uiete bolhe v akvarij, kjer je viselo na rastlinah in steklih kakih 50 trdoživov. Kar sem videl me je presenetilo. Na vsakem trdoživu se je kmalu pojavil klopič 4—8 bolh, ki so bile omamljene — zastrupljene in ki so zatem padle na dno, kjer se začno razkrajati. Posode, namenjene za vodne bolhe ali danijce, je torej vedno vestno oprati s solno raztopino, obrisati in izplakniti, sicer se lahko zgodi to, kar se je meni zgodilo. Poedini trdoživi na steklih nam nudijo lep predmet za opazovanje. Žal se po brstičih hitro razmnožujejo. Za danijce in samooke so nevarni, če nastopijo v večjem številu. O. S.

Kakor kurje jajce veliki psički

Angleškemu gojitelju Winchpola, ki se že 30 let bavi z gojitvijo prilično majhnih psov in ki je s tem poslom obogatel, se je doma v Liverpoolu letos posrečilo dobiti psičke, ki niso nič večji od kurjega jajca in tehtajo po 60 gramov. Seveda tudi lajajo in grizejo, ker so pa tako zelo majhni, pač komaj zaslužijo ime psa. Ljubitelji psov so ponujali umnemu pasijerju bajno vsoto za ljubke prilikavčke.

Fašistična gimnazija v Postojni

Prav te dni se je v laških časopisih pojavila že običajna reklama za tolminski dijaški konvikt, ki naj bi vsem gojencem zajamčil najboljšo splošno izobrazbo in neoporečno nacionalno vzgojo. Pomen in svrha dijaškega konvikta in tolminske gimnazije pa sta že nekaj let vse drugačna, kakor pa da bi bila dejansko v korist ljudstvu v gornji soški dolini, ki mu je postala ta šola sprčo svojega šovinističnega raznarodovalnega dela skrajno osovražena fašistična ustanova. Še pred nekaj meseci, ko je bil konvikt poln dijaštva, starši, ki so prihajali obiskovat svoje sinove in hčere, z njimi niso smeli spregovoriti niti besede v slovenskem jeziku.

Za letos pa napovedujejo še vse drugačne metode, ki po svoji neiskrenosti niti od daleč ne odgovarjajo namenom, ki so si jih postavili tolminski fašistični šolniki. Slovensko dečo, kolikor uživa zaradi svojega uboštva kakšne olajšave, nameravajo poslati v tuje konvikte, tako da bi s tem večjo gotovostjo utočila med laškimi masami.

Fašistična vlada že sedaj do neke mere podpira tolminski konvikt, poleg tega pa namerava ustanoviti še nekaj novih nižjih in višjih srednjih šol v obmejnih pokrajinah. Za enkrat je gotovo, da bo v kratkem ustanovljena gimnazija v Postojni, seveda prav tako z izključno nalogo, da potuži slovensko dečo na Pivki in bližnjem Krasu.

Morilca 80letne starke iščejo

Cerknica, 25. avgusta

»Jutro« je že izčrpano poročalo o umoru 80letne Marije Tekavčeve, ki je bila v noči od 16. na 17. avgusta t. l. zadavljena v svoji domačiji na Gosčiču v bližini romantičnega Sv. Vidja nad Cerknico. Sodna komisija, ki jo je vodil starešina sreskega sodišča v Cerknici g. Ivan Brelih z zapisničarjem viš. sod. oficijalom Rožencem in zdravnikom dr. Pušenjakom, je ugotovila vse okoliščine, kako je bila pokojna starica umorjena.

Morilec ni dobil pri njej večje gotovine, kakor je najbrž spekuliral; pograbil je le dve hranilni knjižici z manjšimi vlogami. Umora je osumljen bosanski krošnar in klatež Jakob Pavič, ki se je tiste dni klatil po raznih vaseh okoli Sv. Vidja nad Cerknico. Pavič je doma iz sela Podgradina, srez Livno v Bosni. Nedavno je bil izpuščen iz ljubljanskih zaporov, kjer je obsejal večmesečno kazen zaradi raznih deliktov. Pavič je okrog ponujal kokain, saharin in mišnico. Skriva se po gozdovih in je sploh nevaren zločinski tip. Za Pavičem bo sodišče v Ljubljani izdalo tiralo.

Mati in dete

Največji zaklad vsakega naroda so njega matere in deca. Na zdravje matere in deteta je treba posebno paziti in negovati. Ljudstvo je treba o tem nazorno poučiti in najlažje se to doseže s primernimi razstavami. Tako bo tudi na jesenskem velesejnu v Ljubljani od 1. do 10. septembra prirejena zaokrožena higienska razstava pod geslom »Mati in dete«. Spoznavanje svojega telesa, vzrokov bolezni in pravičnega načina življenja so pota, ki vodijo do zdravja poedincev in naroda.

Higienska razstava bo zelo obsežna, imela bo 21 oddelkov, ki bodo predvsem v modelih prikazali človeške organe, razpodi živih bitij, otroške bolezni, šolsko higieno, higieno dojenčka in matere, postanek človeka, porod in spolne bolezni, jetiko, zajedavce človeškega telesa, higieno stanovanja, alkohol in bolezni itd. Vsakdo bodi deželan ali meščan, si mora brezpozorno ogledati to zanimivo in poučno razstavo, ki bo povedala in poučila več ko desete knjige.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancom sporočamo žalostno vest, da je naš predobri oče, stari oče, praded, tast, brat in stric, gospod

Franc Korenčan

bivši gostilničar in mesar na Vrhniki

dne 25. avgusta 1934 v 86. letu starosti, po dolgi, mučni bolezni, previden s sv. zakramenti, mirno v Gospodu zaspal. Pogreb dragoga pokojnika se bo vršil v ponedeljek, dne 27. avgusta t. l. ob ¼ 4. uri iz hiše žalosti, na pokopališče na Vrhniki.

Vrhnika-Logatec, dne 26. avgusta 1934.

Žalujoči ostali.

KMETSKA POSOJILNICA NA VRHNIKI naznanja tužno vest, da je njen dolgoletni in zaslužni član ravateljstva, gospod

Franc Korenčan

bivši mesar, posestnik in gostilničar na Vrhniki

v soboto preminul.

Pogreb se bo vršil v ponedeljek, dne 27. t. m. ob 15.30. Blagopokojnika bomo ohranili v hvaležnem spominu.

Vrhnika, dne 26. avgusta 1934.

Ravnateljstvo.

Mali oglasi

Prodaj

Beseda 1 Din. davek 2 Din. se štire ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši smerek 17 Din.

Pumparice modne blazne, najbolj nakup A. PRESKER Ljubljana, Sv. Petra cesta 163-6

Kapital

Beseda 1 Din. davek 2 Din. se štire ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši smerek 17 Din.

Hranilne knjižice akcije, vrednostne papirje kupnje, prodaje, lombardi na St. Prasniki, Zagreb, Varšavska 6. telefon 38-38 2068-16

Pouk

Beseda 1 Din. davek 2 Din. se štire ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši smerek 17 Din. Dijaški 12 Din.

Doma se lahko naučijo knjigovedstva, korepandence, stenografije, računanja, nemške, francoske in še marsikaj drugega. Piti po navodila Dopolni trgovski št. 11 v Ljubljani, Kongresni trg 2/II. 394-4

J. Čehova

šoferska šola za poklene šofarje in avtomobiliste, Tyrkova cesta 26 - garaža Jugoslova. 134-4